

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA MARIBOR

DIPLOMSKO DELO

**INSTANT ZNANE OSEBNOSTI -
ZVEZDNIKI RESNIČNOSTNIH ODDAJ BIG
BROTHERJA V SLOVENIJI**

Kandidatka: Metka Berčnik

Študentka študija ob delu

Številka indeksa: 11190122599

Program: Višješolski program MULTIMEDIJI

Mentorica: mag. Irena Bedrač

Maribor, september 2009

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKE NALOGE

Podpisana **Metka Berčnik**, št. indeksa **11190122599**, rojena dne **5. 7. 1968** v **Mariboru**, izjavljam, da sem avtorica diplomske naloge z naslovom

INSTANT ZNANE OSEBNOSTI - ZVEZDNIKI RESNIČNOSTNIH ODDAJ BIG
BROTHERJA V SLOVENIJI,

ki sem jo napisala pod mentorstvom **mag. Irene Bedrač**.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predložena diplomska naloga izključno rezultat mojega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia;
- se zavedam, da je plagiatorstvo - predstavljanje tujih del oz. misli kot moje lastne - kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (UL št. 16/2007 - v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom VSŠ Academia, skladno z njenimi pravili.

Skladno z 32. členom ZASP dovoljujem VSŠ Academia objavo diplomske naloge na spletnem portalu šole.

Kraj in datum:

Maribor, 9. 9. 2009

Podpis študenta:

ZAHVALA

Zahvalila bi se rada svoji mentorici mag. Ireni Bedrač.

Zahvaljujem se tudi Barbari za lektoriranje.

Hvala Barbari in Juretu za potrpežljivost in ljubezen, ki mi jo izkazujeta.

Nenazadnje pa hvala mojemu očetu, ki mi je bil v moralno oporo in ker mi je študij omogočil.

Hvala tudi vsem, ki jih nisem navedla, pa si zahvalo zaslužijo.

Hvala vam!

POVZETEK

Etnografske razstave na prelomu 20. stoletja so prikazovale spektakel, kjer so razstavljali ljudi v umetno narejenem okolju, ki je izgledalo podobno njihovemu domovanju. Tam so živeli in počeli vsakdanje stvari, ljudje pa so jih opazovali.

Današnji spektakli, ki se vrtijo na naših malih zaslonih, resničnostni šovi, pa niso daleč od tistih davnih etnografskih razstav. Resničnostni šov je vrsta televizijske oddaje, pri kateri scenarij ni napisan vnaprej. Dogodki, ki se prikazujejo, se resnično zgodijo in niso namišljeni oziroma zrežirani. Za resničnostne šove je tudi značilno, da v njih nastopajo običajni ljudje (ponavadi željni slave in medijske pozornosti) in ne šolani igralci. Komercialna televizija POP TV je gledalcem ponudila licenčno oddajo najbolj znanega resničnostnega šova na svetu, Big Brother.

Za zaprtimi vrati hiše Big Brother veljajo pravila gospodarja, ki nima obraza. Big Brother kljub temu vidi in sliši vse. Zahteva absolutno poslušnost in strpnost ter prepoveduje nasilje. Je strog, a pravičen. Nepristransko kaznuje in pošteno nagrajuje. Je tisti, ki izbira stanovalce za skrivna poslanstva in jim deli naloge; njegova hišna pravila morajo upoštevati, njegove ukaze izpolnjevati brez ugovorov.

Na resničnostne šove se ni še nikoli prijavil človek, ki bi se šel tja resnično zabavati. Slej ko prej prevaga želja po denarju in slavi, ki bi naj bili namenjeni le zmagovalcem. Te iste instant zvezde čez čas v želji biti del šov biznisa hitro potonejo in se kot »misice« prodajo še bolj pod ceno na raznorazne trgovske sejme kot hostese ali povezovalci, dokler dokončno ne potonejo v pozabo.

Že prva oddaja je dosegla odlični rating in odziv. Ogledalo si jo je povprečno 10,5 % gledalcev, starih od 18 do 89 let. Še večji odziv je zabeležil Big Brother med starimi od 18 do 34 let, kar 11,6 % gledanosti oziroma v tistem času 49-% delež. Še en zelo zanimiv in šokanten podatek. Prodanih je bilo več 4.000 kartic, ki omogočajo 24-urni ogled na internetu. Številni udeleženci so postali slavni, nekateri le za kratek čas.

Ključne besede:

Etnografske razstave, resničnostni šov, Big Brother, instant zvezde.

ABSTRACT

Ethnographic shows on the break of 20th century has shown a spectacle, where people were displayed in fake made environment, which had looked like their homes. There they lived and do ordinary things, while other people have watched them.

Today's spectacles, known as reality shows, are not far from those ethnographic shows. Reality show is a type of a broadcast, where the script is not written in advance. All the events, which are shown, really happen and are not thought out or directed. For the reality shows is also significantly, that the performers are regular people (usually hungry for glory and media attention) and not schooled professionals. Commercial television POP TV had offered the viewers licensed broadcast of the most famous reality show in the world, Big Brother.

Behind a closed door Big Brother's house are valid the rules of a master with no face. Even though Big Brother hears and sees everything, demands absolute obedience and tolerance and forbid the violence. It is strict, but fair. It punishes and rewards fairly and impartially. It is the one, who picks out the tenants for the hidden missions and gives them tasks. Its house rules have to be obeyed and its demands considered without objections.

To the reality shows has never been registered a person, who would go there to have a fun. Soon or later overcome the wish for money and glory, which are intent for the winners only. Those instant stars, who want to be a part of showbiz, go quickly down and like beauty queens sell themselves under their price on varies fairs as hosts or conductors, until they finally sink in oblivion.

Already the first broadcast has reach a perfect rating and response, over 10,5% people in age of 18 till 89 has seen it. Even bigger response was noticed between the ages of 18 till 34, which is 11,6% or 49% part of the time. There is one more data, which is interesting and shocking. Over 4000 cards, which allow 24 hour internet view, were sold.

Many contestants became famous, some of them only for the short period of time.

Key words: ethnographic shows, reality show, Big Brother, instant stars.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKE NALOGE	2
ZAHVALA	3
POVZETEK	4
ABSTRACT	5
1. UVOD	10
1.1 Opredelitev obravnavane teme	11
1.2 Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela	11
1.3 Predpostavke in omejitve	12
1.4 Predvidene metode raziskovanja	12
2. OD ETNOGRAFSKIH RAZSTAV DO RESNIČNOSTNIH ŠOVOV	14
2.1 Odkrivanje sveta in razstavljanje drugačnih	14
2.2 Carl Hagenbeck in etnografske razstave	14
2.3 Kolonialne razstave na začetku 20. stoletja	16
2.3.1 Uspeh etnografskih razstav	18
2.3.2 Odzivi občinstva	19
2.3.3 Spektakel	20
3. RESNIČNOSTNA ODDAJA	22
3.1 Začetki resničnostnih oddaj	22
3.2 Kategorije resničnostnih oddaj	24
3.2.1 Dokumentarni stil	24
3.2.2 Izključevalni/tekmovalni šovi	27
3.2.3 Prenovitev/ izboljšanje samega sebe	30
3.2.4 Obnova/prenova	31
3.2.5 Socialni/družbeni eksperiment	32
3.2.6 Zmenkarije	32
3.2.7 Pogovorni šovi	33
3.2.8 Skrite kamere	33
3.2.9 Potegavščine	34
4. BIG BROTHER (BB)	35
4.1 Koncept Big Brotherja	35
4.1.1 Minimalizem	36
4.1.2 Tedenske naloge	36
4.1.3 Spovednica	37
4.1.4 Izločanje	37
4.2 Pravila življenja v Big Brotherju	38
4.3 Tekmovalci	39
4.4 Nekaj zanimivosti iz Big Brotherja	39
4.4.1 Iz Big Brotherja po svetu	39
4.4.2 Iz Big Brotherja v Sloveniji	40
5. BB V SLOVENIJI	42
5.1 Big Brother 2007	42
5.1.1 Trajanje in koncept	42
5.1.2 Udeleženci	45
5.1.3 Zmagovalci in slavni	50
5.2 BB 2008	52
5.2.1 Trajanje in koncept	52

5.2.2 Udeleženci	53
5.2.3 Zmagovalci in slavni	66
6. ZVEZDNIŠTVO	68
6.1 Po svetu	68
6.2 V Sloveniji	68
6.3 Psihološki profil udeležencev resničnostnih šovov	70
6.4 Želja po slavi in prepoznavnosti	71
7. INTERVJUJI	72
7.1 Intervju z Andrejem Novakom, Zmagovalcem BB 2007	73
7.2 Intervju z zmagovalcem Naskejem Mehičem, zmagovalcem BB 2008	74
7.3 Intervju z Igorjem Bratožem, kreativnim producentom BB	78
8. ZAKLJUČEK	81
9. VIRI	83
9.1 Literatura	83
9.2 Elektronska literatura- članki	83
9.3 Elektronsko gradivo	83
10. PRILOGE	85
10.1 Priloga 1	85
10.2 Priloga 2	88
10.3 Priloga 3	90

KAZALO SLIK

Slika 1: Carl Hagenbeck. Vir: www.welt.de/.../hagenbeck1_DW_Hambu_235802g.jpg .	15
Slika 2: Somalijci. Vir: www.africanhistory.ch/.../big/voelkerschau.jpg .	15
Slika 3: Eskimi. Vir: www.geo.de/GEO/mensch/54130.html?p=2&q=Hagenbecks .	15
Slika 4: Oto Benga. Vir: www.hafif.org/yazi/ota-benga-beyaz-adamin-utanci .	16
Slika 5: Plakat, ki vabi na kolonialno razstavo leta 1931. Vir: http://angkor.wat.online.fr/dec-george_groslier.htm .	17
Slika 6: Angkor Vata. Vir: http://angkor.wat.online.fr/dec-george_groslier.htm .	17
Slika 7: Alan Funt. Vir: www.onemargaret.files.wordpress.com/2008/08/candi .	23
Slika 8: Družina Loud. Vir: www.pbs.org/lanceloud/american/ .	23
Slika 9: Družina Loud med snemanjem. Vir: www.pbs.org/lanceloud/american/ .	23
Slika 10: The real world. Vir: blogs.discovermagazine.com/.../2006/12/ .	25
Slika 11: Temptation island. Vir: www.amazon.com/Temptation-Island/dp/B0000649MI .	26
Slika 12: The Osbournes. Vir: www.thefoolsparadise.com/db/JBC.htm .	26
Slika 13: Cops. Vir: www.torrlog.com/2008_05_01_archive.html .	27
Slika 14: Dancing with stars. Vir: www.starzlife.com/ .	28
Slika 15: American idol. Vir: blog.ivankurniawan.net/?p=27 .	28
Slika 16: Farmer wants a wife. Vir: www.tvadio.com/tv-channel/Farmer-Wants-a-Wife .	29
Slika 17: Americas next top model. www.raidmyspace.com/.../backgrounds/all/3/ .	29
Slika 18: Projekt Runway. Vir: www.impawards.com/tv/project_runway.html .	30
Slika 19: Fear factor. Vir: sharetv.org/shows/fear_factor .	30
Slika 20 in Slika 21: Vir: http://meowblogger.blogspot.com/2008_03_01_archive.html .	31
Slika 22: Extreme Makeover Home Edition. Vir: http://bgavideo.wordpress.com/ .	32
Slika 23: Wife swap. Vir: www.collectorsquest.com/ .	32
Slika 24: The dating game. Vir: http://cynicsparty.com/2008/05/07/the-vice-presidential-dating-game/ .	32
Slika 25: The Jerry Springer show. Vir: http://carcino.gen.nz/images/index.php/337b0719/594e8719 .	33
Slika 26: Candid Camera. Vir: www.rapidshareindex.com/Candid-Camera-Greates .	34
Slika 27: Space Cadets. Vir: http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/4537748.stm .	34
Slika 28: Hiša Big Brotherja s ptičje perspektive. Vir: http://www.emmerdale.me.uk/emmerdale.htm .	35
Slika 29: Big Brother Is Watching. Vir: http://kommks.wordpress.com/2007/05/21/podobnosti-oddaje-big-brother-z-romanom-1984/ .	35
Slika 30: Tedenska naloga Bivanje v škatli. Vir: http://slowwwenia.ena.com/prikaziCL.asp?CIID=23525 .	37
Slika 31: Jade Goody. Vir: http://thisismax.wordpress.com/2009/03/22/rip-jade-goody/ .	40
Slika 32: Sandi Medle. Vir: http://www.dolenjskilist.si/2008/06/25/5510/reportaze/zgodbe/zaradi_big_brotherja_ostal_brez_sluzbe .	40
Slika 33: Marcelo in Janine	41
Slika 34: Zunanost hiše BB pred POP TV. Vir: http://www.ona-on.net/clanek.php?parentid=1&subid=12&articleid=1729 .	42
Slika 35: Kuhinja. Vir: http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/ .	42

Slika 36: Jedilnica. Vir: http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/ .	43
Slika 37: Dnevni prostor. Vir: http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/ .	43
Slika 38: Spalnica.	Slika 39: Spalnica. 43
Slika 40: Spovednica. Vir: http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/ .	43
Slika 41: Vrt. Vir: http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/ .	44
Slika 42: Nina Osenar. Vir: http://teensworld.the-up.com/pevke-f35/nina-osenar-t259.htm .	44
Slika 43: Andrej Novak. Vir: http://www.zurnal24.si/cms/magazin/vip/index.html?id=25581 .	50
Slika 44: Tina Semolič. Vir: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html .	51
Slika 45: Suzana Jakšič. Vir: http://www.playboy.si .	51
Slika 46: Tamara.	53
Slika 47: Sebastijan	54
Slika 48: Marcelo.	55
Slika 49: Dada	56
Slika 50: Tjaša	57
Slika 51: Sara.	58
Slika 52: Dejan	59
Slika 53: Naske	60
Slika 54: Sandi.	61
Slika 55: ElTyeb	62
Slika 56: Marko	63
Slika 57: Damjana	64
Slika 58: Janine.	65
Slike 47-59. Vir: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/kdo-so-novi-bb-stanovalci.html .	65
Slika 60: Zmagovalec Naske. Vir: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/kdo-so-novi-bb-stanovalci.html .	66
Slika 61: Marko. Vir: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/marko-iz-big-brotherja-na-preobrazbi.html .	66
Slika 62: Nejc Murko. Vir: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/nejc-podira-frizerski-rekord.html .	66
Slika 63: Glasbena skupina Bepop. Vir: slika in tekst http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html ; 11. 9. 2009.	68
Slika 64: Alma Brđanović. Vir slika in tekst: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html ; 11. 9. 2009.	69
Slika 65: Nataša Kirn. Vir slika in tekst: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html ; 11. 9. 2009.	69
Slika 66: Adel Djutović. Vir: http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html .	70
Slika 67: Snemalec Matej Lešnik.	72
Slika 68: Andrej Novak. Vir: http://www.facebook.com/home.php?#/photo.php?pid=774652&id=702800677 .	73
Slika 69: Naske Mehič in jaz Vir: Lasten.	74

1. UVOD

Kot otrok sem se spraševala, kako je biti slaven, kako je biti zvezda. Tudi sama bi bila rada slavna pevka, igralka, manekenka. Da bi me vsi prepoznali, me prosili za avtogram. Vendar za to, da prideš med zvezde, rabiš talent ali lepoto in zvrhano mero samozavesti. Ali je temu tako, bomo spoznali s pomočjo raziskovanja v moji nalogi.

Ne poznamo pa samo zvezd manekenskih pist, pevskih odrov in filmskih scen. Tudi taki so med nami, ki postanejo slavni nekoliko drugače, s televizijskimi resničnostnimi šovi. V nalogi analiziram, kako dolgo svetijo njihove zvezde in ali se jim je medijska izpostavljenost (prepoznavnost) izplačala.

V drugem poglavju razmišljam o razkazovanju zasebnosti in vsakdanjega življenja neevropskih ljudstev na prelomu 20. stoletja na velikih svetovnih razstavah. Predstavljam očeta etnografskih razstav, kolonialne razstave, kako so le-te potekale in bile uspešne, ter odzive občinstva.

Tretje poglavje govori o resničnostnih oddajah nasploh, njihovih začetkih. Predstavljene so kategorije resničnostnih oddaj.

V četrtem poglavju spoznamo **Resničnostno oddajo Big Brother**, njene začetke, koncept, pravila življenja v Big Brother hiši, kakšen profil ljudi se odloči za ta resničnostni šov.

Pogledali bomo zanimivosti Big Brotherja po svetu in pri nas.

Peto poglavje je namenjeno Big Brotherju v Sloveniji. Opisani sta oddaji iz leta 2007 in 2008, ki ju je predvajala komercialna televizija POP TV. Predstavljen je koncept oddaje, udeleženci in zmagovalec.

Šesto poglavje govori o zvezdništvu, psihološkem profilu udeležencev, kako mediji ustvarjajo zvezdništva in nenazadnje o zatonu slave.

Diplomsko nalogo sem sklenila z intervjuji tekmovalcev iz oddaje Big Brother pri nas, v Sloveniji. Intervjuji so bili težje izvedljivi. Zanje sem se maksimalno trudila. Načrtovala sem več intervjujev, vendar je intervjuvance zelo težko najti, potem pa se zgodi, da se ne pojavijo, ko si z njimi dogovorjen, ali pa ne odgovorijo na elektronsko pošto.

1.1 Opredelitev obravnavane teme

Resničnostni šov Big Brother (BB) je dobil ime po liku Velikega brata iz Orwellovega znanstveno fantastičnega romana 1984. Resničnostni šov BB je tekmovanje za zmago. V hišo BB se vseli skupina ljudi, ki se prej nikoli ni poznala in v hiši že od vsega začetka veljajo pravila gospodarja, ki nima obraza, a vseeno vse vidi in sliši.

Idejo za BB je razvila produkcijska hiša John de Mol leta 1997. Prva oddaja je bila predvajana na Nizozemskem leta 1999.

V Slovenijo je BB prišel leta 2007. Predvajala ga je komercialna televizija POP TV. V prvi sezoni je zmagal Andrej Novak, ki je svojo mladost preživel v Avstraliji. Medijsko najbolj prepoznavna pa je postala tekmovalka Tina Semolič, ki je bila iz hiše BB izseljena v 10. tednu.

Druga sezona BB je bila že naslednje leto, leta 2008. Najdlje je pod nenehnim video nadzorom zdržal Naske Mehić in prejel 92.000 EUR. Ves čas je bil zelo priljubljen pri gledalcih Sandi Medle, manj priljubljen pa pri tekmovalcih, saj je bil največkrat nominiran.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela

Namen:

Namen mojega diplomskega dela je raziskati, kako neka oseba postane zvezda in ali zvezde tistih, ki postanejo slavni brez posebne nadarjenosti in usposobljenosti (instant zvezdniki), svetijo prav tako dolgo kot tistim, ki za medijsko slavo garajo s svojim talentom?

Kaj sploh potrebuješ, da postaneš zvezda, in koliko časa traja, da prideš na vrh in koliko časa se tam lahko obdržiš? Kako mediji z raznimi resničnostnimi šovi ustvarjajo zvezde?

Cilji, ki jih želim doseči:

Izvedeti želim:

- ali lahko vsakdo, z zadostno medijsko podporo, postane zvezdnik,
- kako lahko mediji vplivajo na zvezdništvo,
- zakaj se želijo posamezniki izpostavljati oziroma nastopati v medijih in

- intervjuvati zmagovalce Big Brotherja pri nas in tiste, ki so postali slavni ter bili najbolj zanimivi.

Osnovne trditve:

- dandanes lahko že vsakdo z medijsko podporo postane zvezda,
- zvezde krojijo mediji,
- instant zvezde ne svetijo dolgo in
- tekmovalci v šovu BB si želijo le slave.

1.3 Predpostavke in omejitve

Mladi želijo postati slavni samo zaradi slave. Pogosto se zgodi, da je ta slava kratkotrajna. Preko resničnostnih šovov je pot do slave hitra, a dokaj kruta. Obdrži se le kakovost, to pa lahko pokaže le čas. Instant zvezde ponavadi takoj ugasnejo.

Komentar slavnega seksologa Maxa Modica: »Kandidati, ki se postavijo na ogled Big Brotherja, morajo biti po naravi vsaj malo ekshibicionisti, ekshibicionisti pa v zabavni industriji za odrasle najlažje uspejo.«

Tina Semolič, lanska tekmovalka BB pa pravi: »Življenje v hiši BB ti vsekakor prinese medijsko prepoznavnost dobesedno čez noč, potem pa je na tebi, kako boš s tem ravnal«.

Milijoni po svetu spremljajo Big Brotherja, Bar, Survivor, Sanjske ženske ter moške, uspešnost prvih šovov pa je povzročila pravi plaz naslednikov, ki so bolj ali manj izvirni (ali bizarni), vsem pa je skupno eno – voajerizem.

Tema, ki sem jo izbrala, je čisto sveža, zato se bojim, da ne bom našla veliko literature.

Predpostavljam, da bom morala narediti nekaj intervjujev. Upam, da mi bodo intervjuvanci pripravljeni dati izjave, s katerimi bom potrdila ali ovrgla trditve.

1.4 Predvidene metode raziskovanja

Za teoretični del svoje diplomske naloge bom uporabila:

- obstoječo strokovno literaturo (knjige in članke v revijah) in

- podatke z interneta.

Za raziskovalni del svoje diplomske naloge bom uporabila intervjuje:

- z zmagovalcem prve sezone BB Andrejem Novakom,
- z zmagovalcem druge sezone BB Naske Mehićem in
- z ekipo BB s POP TV.

Na podlagi intervjujev bom svoje trditve potrdila ali ovrgla.

2. OD ETNOGRAFSKIH RAZSTAV DO RESNIČNOSTNIH ŠOVOV

Razkazovanje zasebnosti in vsakdanjega življenja neevropskih ljudstev se je začelo na prelomu 20. stoletja na velikih svetovnih razstavah. Med temi človeškimi živalskimi vrtovi in današnjimi televizijskimi resničnostnimi oddajami je velika podobnost.

»Kot se je nekoč proizvajalo pomirljivo podobo eksotičnega človeka, tako se sedaj udomačuje naša življenja.«

(Miše, Mag, 4. 4. 2007)

2.1 Odkrivanje sveta in razstavljanje drugačnih

Prve razstave eksotičnih posameznikov segajo v 15. stoletje, ko si je Rene Anžujski lastil Turke, Barbare in črnce. V 16. stoletju se čar eksotičnega in velika odkritja medsebojno spodbujajo. Kolumb in Cortes sta pripeljala Indijance in jih predstavila na španskem dvoru. Leta 1550 so trgovci iz Rouena za Henrika II. in Katarino Medičejsko pripravili razstavo eksotičnih izdelkov, ki so jih spremljale slike živali in ljudi z Antilov. V 18. stoletju je bilo veliko bolj privlačno nenavadno in čudno, od tod uspeh razstavljanja pošasti. Na ogled so postavljali velikane, pritlikavce, z dlako poraščene otroke, črne albine, tudi siamske dvojčke ali trinoge konje. (Razak, 2007, 26)

2.2 Carl Hagenbeck in etnografske razstave

Carl Hagenbeck je bil trgovec z živalmi in bil je strokovnjak za razstavljanje divjih živali. Nemške in evropske živalske vrtove je oskrboval ob pomoči mreže oseb, ki so potovale po svetu in organizirale konvoje živali po naročilu. V Stelingenu je ustanovil svoj lastni zoološki park, kjer so živali živele, kakor da so na svobodi, v naravnem okolju.

Slika 1: Carl Hagenbeck. Vir: www.welt.de/.../hagenbeck1_DW_Hambu_235802g.jpg.

Prve etnografske razstave torej niso bile naključne.

Med najodmevnejšimi je bila Hagenbeckova etnografska razstava Laponcev, ki jih je razstavljal na svojem vrtu in obiskovalcem zaračunal pravico do ogleda. Laponci so bivali v identičnih bivališčih in počeli vsakdanje stvari, gledalci pa so se jim čudili.

Kmalu zatem je organiziral podoben spektakel s puščavskimi Nubami. Pozneje je postal eden največjih organizatorjev etnografskih razstav.

»Nubam so sledili Eskimi, gavči iz Pamp, Fuegidi, Galibi, Araukani, Singalezi, Ašanti, Hotentoti, Laponci, Kozaki, Somalijci, Dahomejci, Egipčani, Karibi, Pai-Pi-Briji, Hindujci, Galle, Liliputanci in za zaključek, razstava zamorcev leta 1912!« (Razak, 2007, 28)

Slika 2: Somalijci. Vir: www.africanhistory.ch/.../big/voelkerschau.jpg.

Slika 3: Eskimi. Vir: www.geo.de/GEO/mensch/54130.html?p=2&q=Hagenbecks.

Od leta 1877 do leta 1912 so v pariškem Živalskem vrtu z eksotičnimi živalmi (Le Jardin d'Acclimatation) postavili štiriindvajset velikih Etnografskih razstav. Pritegnili so množično občinstvo in znanstvenike. To pa ni bil edini prostor, kjer so razstavljali eksotične skupine. V

Nemčiji je bilo uprizorjenih med letoma 1878 in 1927 kar 50 razstav. Razstavljali so tudi na Dunaju, v Bruslju, Pragi, Londonu, Kopenhagenu ... To so bile evropske turneje.

Na razstavi v Saint Louisu so hoteli leta 1904 pokazati panoramo vseh človeških ras, od največjih do najmanjših in od najrazvitejših do najprimitivnejših. Razstavljena je bila skupina Pigmejcev, ki je doživela hiter uspeh. (Razak, 2007)

Eden od članov, Oto Benga, je postal celo precej slaven, čeprav je bila njegova slava kratkotrajna in mu ni prinesla materialnega dobička.

»Ko so pokazali Ota Benga v newyorškem živalskem vrtu, so ga za nekaj ur na dan zaprli v kletko skupaj z orangutanom. Oblekli so ga v hlače in jopico, mu dali lok in puščice, da se je uril na slamnati lutki, nato pa z bučno reklamo pritegnili občinstvo. V kletki je bil videti kot nevaren, v zahodnjaka preoblečen divjak. Preden so ga razstavili, je svobodno pohajkoval po parku, gledal živali in obiskovalce, ne da bi ga bilo sploh opaziti. Zaradi nizke rasti so ga imeli preprosto za otroka.« (Razak, 2007, 30)

Slika 4: Oto Benga. Vir: www.hafif.org/yazi/ota-benga-beyaz-adamin-utanci.

Zadnja razstava v Živalskem vrtu z eksotičnimi živalmi je bila leta 1912.

2.3 Kolonialne razstave na začetku 20. stoletja

Čas ni bil več naklonjen spektaklu daljnih in neznanih divjakov. Francija je imela tedaj obsežne kolonialne posesti in treba je bilo razvijati javni interes za izkoriščanje teh ozemelj in populacij.

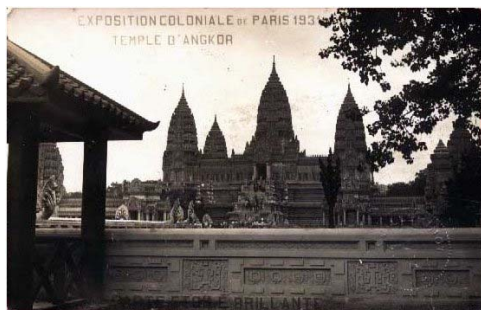
Od prve francoske Svetovne razstave leta 1855 do Kolonialne razstave leta 1937 je enajst nacionalnih dogodkov predstavilo vidike francoskega kolonialnega imperija. Pedagoške spektakle so sestavljali arhitektura, beseda in podoba, živali in ljudje, da bi Francozi spoznali razširjenost in raznolikost svojega imperija. Takšna oblika spektakla se je uveljavila po koncu širitve in vzpostavitvi miru na zasedenih območjih okoli leta 1900. Nekako so »nadomestili« etnografske razstave, ki so kazale zmago nad divjaki, medtem ko je bilo treba tedaj kazati udomačevanje premagancev. Vodilna ideja spektakla je bila sintetična predstavitev celote francoskih kolonij z njihovimi ekonomskimi, estetskimi in humanimi vidiki. Drugače rečeno,

to je bil miniaturni ponaredek kolonialnega imperija v celoti, skupaj z njegovimi uporabnimi proizvodnjami, živalmi, etničnimi tipi, prebivalci in njegovimi slikovitimi predmeti. Cilj fiktivne zgoščenosti je bilo proslavljanje brezmejnosti in raznolikosti imperija, kot tudi prikazovanje njegove produktivnosti in enotnosti. (Razak, 2007, 35)

Slika 5: Plakat, ki vabi na kolonialno razstavo leta 1931. Vir: http://angkor.wat.online.fr/dec-george_groslier.htm.

Najbolj dovršena in najrazsežnejša je bila Mednarodna razstava kolonij in prekomorskih dežel, ki jo je zahteval in vodil maršal Lyautey. Potekala je v Parizu, v gozdu Vincennes okoli jezera Daumesnil, od maja do oktobra 1931. Od teh razstav so ostala le ogrodja minljivih eksotičnih, priložnostno zgrajenih stavb. To so bile veličastne palače kot rekonstrukcija Angkor Vata, ki so jo obnavljali v letih 1889, 1922 in 1931, ali palače, ki so jih navdihnili resnični modeli, na primer leta 1931 mošeja iz Djenneja v Maliju. Na tem prostoru so bili stolpi, paviljoni, vrtovi, restavracije in cele ulice, obdane s stojnicami, ki so rekonstruirale maroške, alžirske in tunizijske suke. (Razak, 2007, 37)

Slika 6: Angkor Vata. Vir: http://angkor.wat.online.fr/dec-george_groslier.htm.

Leta 1931 je na razstavi Francoske Zahodne Afrike sodelovalo štiristo petdeset predstavnikov iz Indokine in dvesto domorodcev. Statisti so bili skrbno izbrani. To so bili domorodci različnih koloniziranih dežel, ki so jih novačili zaradi njihovega spoštljivega odnosa do kolonizatorjev. Večina je imela francosko izobrazbo, nekateri celo diplomo in so si želeli, da bi študij nadaljevali v Franciji. Plačani so bili po številu opravljenih delovnih ur, en dan v tednu so bili prosti. Nastanjeni so bili izven razstavišča in bili pod zdravniškim nadzorom. Ob prihodu so dobili svoje scenske kostume za spektakel in eno evropsko obleko za vsak dan, za vsak izhod pa so morali kljub temu prositi za izhode. Po koncu dneva so se oprhali, preoblekli, počivali in v kantini povečerjali jedi, ki so bile prilagojene njihovim prehranjevalnim navadam. (Razak, 2007, 43)

Udeležba domorodcev je bila v glavnem omejena na paradiranje in delo. Dogodke so sestavljala številna praznovanja, spektakli, mimohodi in druge »jahalne igre s streljanjem«. Drugi domorodci so nastopili v scenografiji, ki je posnemala resničnost. V tipičnih restavracijah so stregli lokalne jedi. Preostali domorodci so pred obiskovalci izdelovali tipične predmete po metodah, ki so bile osupljive za zahodnega prebivalca. Od draguljarjev, vezilcev, tkalcev, lončarjev, vrezovalcev, slaščičarjev so zahtevali, da svoja vsakdanja opravila pretvorijo v spektakel. Tisočkrat ponovljene kretnje so morali sedaj zaigrati, jih iz notranjosti preobraziti v predstavo; bolj ko je bila privlačna, večji je bil njen dobiček. (Razak, 2007, 43)

2.3.1 Uspeh etnografskih razstav

Etnografske razstave so bile uspešne predvsem zaradi trgovskih poslov, katerih cilj je bil profit.

Živalski vrt z eksotičnimi živalmi (glej stran 11) je leta 1878 je obiskalo milijon ljudi, ki so jih bolj privlačili gavči in Laponci kakor pa živali (o razstavi Laponcev več v poglavju 2.2). Hagenbeck je z razstavljanjem ljudi rešil svoj nedonosni posel z živalmi. Glavni igralci so bili poceni. Dobili so jesti in nekaj drobiža, spektakel pa je prinašal dobiček.

Etnografske razstave so imele tudi močan pedagoški namen. Prikazovale so resnični svet ljudi, ki so jih razstavljali, njihove značaje, običaje.

Štiri desetletja so bili spektakli, podobni tistim z Laponci, po vsej Evropi neizmerno uspešni. Po mnenju samega Hagenbecka so bile nenavadno uspešne zaradi »naivnosti«, s katero so bile zamišljene in pripravljene. Gledalce je navduševalo dvojje. Razstava je po eni strani dajala vtis

nepremičnega potovanja. Razstavljeni so bili videti tako, kot bi bili na svojem domu. Razstavljeni posamezniki so se po drugi strani vedli, kot da ne bi bili opazovani, vsaj občinstvo je pač rado verjelo, da je tako. Na ogled so postavili tisto, kar je bilo v njihovem vsakdanjem življenju običajno skrito: telesno nego, obed, gospodinjska opravila, delo. *»Etnografske razstave so uspešne, ker so spektakel, ki je predstavljen tako, kot da je resničnost, in ker so obenem resničnost, ki se jo opazuje tako, kot da bi bila spektakel. Spektakel je gotovo tako resničen kakor vsakdanjost, toda to ni »prava« resničnost, celota spontano nastajajočih dejstev. Spektakel je resničnost, izdelana za predstavo. Ampak v tem primeru gre za popolno prekrivanje: spektakel razstavljenih ljudi je všečen zato, ker je »resničen«, prikazana resničnost je spektakelska zato, ker je neobičajna v svoji banalnosti,« kot pravi Razak o etnografskih razstavah. (2007, 27)*

2.3.2 Odzivi občinstva

Etnografske, potem kolonialne razstave so bile kljub velikemu soglašanju deležne sovražnih odzivov. Vzbudile so neopredeljen občutek nelagodja. Nekateri obiskovalci so se identificirali s statisti in so slabo prenašali užitek, ki naj bi ga občutili ob gledanju ljudi v živalskem vrtu. Gledalci prvih etnografskih razstav so prišli gledat divjake. Logično je, da je zoološka predstava pri gledalcih vzbujala določeno nasilje. Gledalci so vpili na ljudi za ogradami in jih psovali. Neprestano so se norčevali. Gledali so jih z ironijo v očeh. Najprej so se norčevali iz teles posameznikov, češ da so čudne barve, grda, nerodna. Uprizarjanje njihovih teles jih je samo po sebi nepremostljivo oddaljevalo od Evropejcev.

Sledilo je vedenje, ki je bilo deležno posmeha ali pomilovanja.

Zgodilo pa se je, da je bil kakšen obiskovalec prijazen do kolonialnih statistov. Da bi pokazal spoštovanje do domorodca, se je sprva vedel pretirano vljudno. Približal se mu je počasi z mirnimi kretnjami. Obraz se mu je razlezel v nasmešek, kakršnega hrani za starca ali bolnika. Potem je spregovoril tako, da bi ga razumeli, to se pravi po »zamorsko«, da ne bi takoj razodel svoje jezikovne večvrednosti. (Razak, 2007, 57)

»Kadar je posameznik v zoološkem resničnostnem šovu nagovarjal udomačeni primerek, sta bili lahko prijaznost in spoštovanje najhujši dejanji nasilja. Živalski vrt je daleč od tega, da bi bil samo živalski in neškodljiv. Je splošna oblika spektakla, tehnika za proizvodnjo in

predstavljanje lažnih in hkrati pristnih ethosov, ki močno vplivajo na duha in vedenje gledalcev,« pojasnjuje Razak. (2007, 65)

2.3.3 *Spektakel*

Prva funkcija živalskega vrta je izvajanje moči nad telesi ljudi ali živali, ki so namenjena razstavljanju. To pomeni, da je treba primerke najprej poloviti, jih napotiti na kraj razstave in jih karseda dolgo obdržati. Treba je paziti, da ne pobegnejo. Moč, ki se izvaja v živalskih vrtovih, je moč nad življenjem v vseh njegovih fizioloških, psiholoških in družbenih razsežnostih. To je biomoč, ki skuša ohranjati zdravje primerkov, ki imajo ekonomsko, znanstveno in spektakelsko vrednost.

Druga funkcija živalskega vrta je proizvodnja vednosti o posameznikih in populacijah, ki so v njem zaprte in razstavljene. Najprej mora dobro poznati svoje gojence, da jih lahko kar najbolj obvladuje. Če poznamo biologijo in psihologijo posameznika ali skupine, je mogoče nadzorovati škodljivo vedenje in celo preprečiti njegovo pojavljanje.

Tretja funkcija živalskega vrta je predvajanje spektakla za obiskovalce. Primerki morajo biti dobro vidni, da obiskovalec čim lažje doseže podobo spektakelskega vedenja.

Vizualno morajo biti dostopni. To pomeni, da so dobro osvetljeni in da ni nobene ovire, ki bi preprečila polje vidnosti.

Spektakel potrebuje tudi scenografijo, ki proizvaja iluzijo resničnosti. Za pingvine delajo umetni sneg, za kozličke skale, za zamorce nekaj kolib. Leta 1931 so na tak način reproducirali palače iz Angkor Wata. S tem posnemajo naravno okolje, pri čemer to ustvarja iluzijo za občinstvo.

» Umetni ambient, ki posnema bivališče, podpira vtis eksotičnosti, omogoča, da se primerek vede naravno, gledalcu pa ponuja iluzijo njegove svobode. Gre za simulacijo svobode, za neko dozdevno svobodo,« še pojasni Razak (2007, 79)

Vedenje tistih, ki so razstavljeni, mora pritegniti gledalca. Zato morajo divjaki in živali vedno nekaj delati. Treba ju je prisiliti k vajam.

»Morali so dolbsti velikanska debela drevesa, trša kot kamen, da so gradili piroge, ženske pa so morale medtem ob določenih urah plesati pilu-pilu. Sprva so celo zahtevali, naj slečejo

opravo in razkrijejo prsi. Preostali čas so se morali kljub mrazu kopati in plavati v zajezeni vodi in kričati kot zveri,» navaja v svoji knjigi Razak. (2007, 80)

Med etnografskimi razstavami in današnjimi resničnostnimi šovi obstajajo podobnosti.

3. RESNIČNOSTNA ODDAJA

Resničnostne oddaje - resničnostni šovi so mešanica »soap opere« (drame), opazovalnega dokumentarca in tekmovanja. Zanimivo je to, da se je prvi resničnostni šov, kot ta žaner poimenujemo danes, *An American Family*, pojavil že leta 1973, pri nas pa šele krepkih 25 let kasneje. Poznamo tri osnovne tipe resničnostnih šovov - *Real World* (skupina ljudi preživi nekaj časa skupaj), *Expedition Robinson* (brodolomec) in *Big Brother* - ostalo so izpeljanke (*Zmenkarije*, *Osournovi*, *Lepo je biti milijonar*, *Zamenjava žena*, *America's next top model*, *Pop Stars* ...). Zanimivejši del so tekmovalci, katere goni želja po prepoznavnosti, ki po koncu šova lahko posameznika še bolj psihično uniči. Za tovrstne šove je značilna visoka gledanost in participacija gledalcev (internet, SMS), ki daje gledalcu občutek, da lahko sam vpliva na oddajo (ker sicer v svojem življenju "navidezno" nima nad ničemer vpliva). Pojavijo se fani. Šovi dosegajo visoko gledanost zaradi tega, ker smo ljudje že po naravi nagnjeni k voyaerstvu, ker vsakdanje življenje ni pogosto predstavljeno na televiziji, ker so nastopajoči nam podobni ljudje in konec koncev, da se imamo o čem pogovarjati med seboj. Ena izmed bistvenih lastnosti resničnostne oddaje so kamere, ki bolj ali manj ves čas snemajo dogajanje, medtem ko se pri dokumentarnih oddajah ciljno posnamejo določene situacije. Pri resničnostnih oddajah naj ne bi bilo nobenega scenarija. Bistvena prvina dogajanja so torej naključja. Resničnostni šovi dejansko ne kažejo resnice, temveč konstrukt resnice, saj se tekmovalci kamer zavedajo (zato lahko rečemo, da igrajo), producenti ustvarjajo zgodbo z raznimi dejanji, ki vplivajo na potek dogajanja - veselo, žalostno, konfliktno, polurna do enourna oddaja pa prikaže zanimive dogodke celega dne.

3.1 Začetki resničnostnih oddaj

Praoče resničnostnih oddaj naj bi bil Alan Funt z njegovo serijo *Candid camera* (Skrita kamera), v kateri so bili predvajani posnetki običajnih ljudi, ujetih v nekoliko manj običajne življenjske situacije. Serija je temeljila na ustvarjanju umetnih okolij ali situacij, v katerih je kamera spremljala reakcije običajnih ljudi. Oddaje, narejene pretežno s skrito kamero, je leta 1948 na televizijskih ekranih nasledil leto mlajši radijski šov *Candid Microphone* (Skriti mikrofoni).

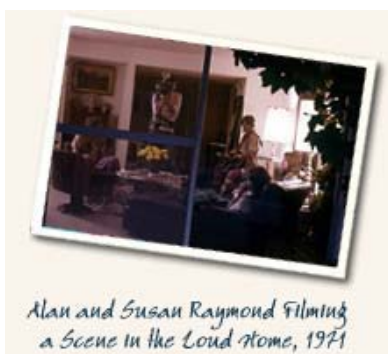

Slika 7: Alan Funt. Vir: www.onemargaret.files.wordpress.com/2008/08/candi...

Leta 1973 je ameriška televizijska postaja PBS prvič predvajala oddajo, v kateri je dokumentirala vsakdanje življenje družine. Za razliko od Funtove Skrite kamere je oddaja *An American Family* nastajala sedem mesecev pred odkritimi kamerami. Posnetih je bilo tristo ur surovega televizijskega materiala, ki so ga nato strnili v dvanajst enournih oddaj o družini Loud.

Slika 8: Družina Loud. Vir: www.pbs.org/lanceloud/american/.

Slika 9: Družina Loud med snemanjem. Vir: www.pbs.org/lanceloud/american/.

Če je bila družina Loud zgodnja ptica znanilka novega žanra, je bilo do prave eksplozije resničnostnih televizijskih vsebin potrebno čakati do sredine 80. let. Pojav kabelske televizije ter lokalnih televizijskih postaj na eni strani, ter nove Sony-eve Betacam tehnologije na drugi strani, so botrovali novim oblikam resničnostnih programov, kot so bili na primer *Amerika's Most Wanted*, *Cops* ali *Rescue 911*.

Serija Nummer 28 je bila različica resničnostnega šova nizozemske televizije iz leta 1991. V šovu so prvič dan in noč snemali izbrane neznane osebe v umetno postavljenem okolju, v hiši številka 28 v Amsterdamu.

Šov je postavil razna merila še za takrat mlad žanr: vpeljali so poseben prostor, v katerem so se lahko tekmovalci spovedali v kamero. Prav tako iz tega šova izhaja ideja, da k izrezanim scenam dodajo glasbeno spremljavo in tako ustvarijo bolj dramatično vzdušje.

V nasprotju s podobnimi oddajami, Nummer 28 ni bil tekmovalni šov, tekmovalci si niso konkurirali in niso tekmovali za nagrado, kot npr. pri Big Brotherju. Udeleženci prav tako niso bili izolirani od zunanjega sveta. Sneman je bil njihov normalen vsakdan.

Leto kasneje je prevzel kanal MTV praktično identičen koncept za šov The Real World, ki je na vrhu še danes. Producenti so MTV-ju očitali, da je naredil plagiat, brez da je imenoval tiste, ki so bili zaslužni za to idejo.

V zadnjih nekaj letih so televizijski ustvarjalci gledalcem pričeli ponujati resničnostne oddaje (resničnostne šove), ki so prinesle dramo za gledalce, izzive za tekmovalce v oddajah in seveda nagrade. Prvo resničnostno televizijsko serijo, v kateri kamera prizorišča ne zapusti 24 ur na dan, sedem dni v tednu, je leta 1999 prva predvajala nizozemska televizijska mreža Talpa TV. Resničnostni šov Big Brother, oziroma eno od njegovih kloniranih različic, je v naslednjih letih spremljalo občinstvo v več kot sedemdesetih državah sveta.

3.2 Kategorije resničnostnih oddaj

Obstaja kar lepo število kategorij ali vrst resničnostnih oddaj.

Po žanrih bi oddaje lahko razdelili v oddaje: oddaje dokumentarnega stila, izključevalne/tekmovalne šove, prenovitev/izboljšanje samega sebe, obnova/prenova, socialne experimente, zmenkarije, pogovorne šove, skrite kamere in potegavščine.

3.2.1 Dokumentarni stil

V velikem številu resničnostnih oddaj sta gledalec in kamera pasivna opazovalca, ki sledita ljudem, ki opravljajo svoje dnevne osebne ali profesionalne (službene) obveznosti. Ta stil snemanja pogosto imenujejo kar »muha na zidu« ali dejanska (resnična) TV. Zapleti se

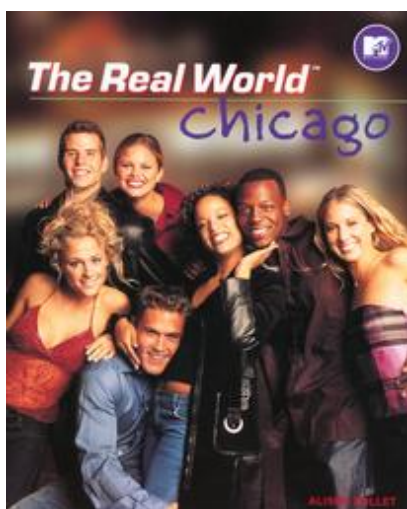
pogosto kreirajo s pomočjo montaže ali planiranih situacij, z rezultati, ki spominjajo na »soap operas« (»žajfnice«), od tod tudi izraz »dokusoap« ali »docudrama«.

V nekaterih oddajah pa sta režiser in kamera več kot le navadna opazovalca; vloga ekipe, ki dela film, je bolj pomembna in se tudi manifestira.

Znotraj dokumentarnega stila resničnostne televizije ločimo nekaj podkategorij:

a) Posebno življenjsko okolje.

V nekaterih dokumentarnih resničnostnih programih živi igralska zasedba (tekmovalci, nastopajoči), ki se med seboj ni poznala, v umetnem življenjskem okolju. Začetnik tega stila

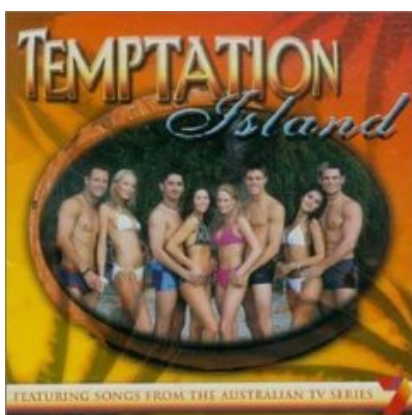

je oddaja The Real World (Resnični svet). Skoraj v vseh šovih te vrste se morajo tekmovalci spopasti s specifično oviro ali izzivom in ju premagati. Road Rules (Pravilo ceste), ki se je pričel 1995 kot podaljšek Real Worlda, je ta vzorec pričel uvajati. Tekmovalci (team) so v tej oddaji potovali po deželi in na podlagi namigov izpolnjevali naloge. Big Brother (Veliki brat) je najverjetneje najbolj poznana oddaja tega tipa, s produkcijami v veliko državah po svetu.

Slika 10: The real world, Vir: blogs.discovermagazine.com/.../2006/12/.

Drugi primer šova te vrste je The 1900 House (Hiša iz 1900). V tej oddaji so nastopajoči (tekmovalci) prisiljeni delati in živeti natančno tako kot ljudje v preteklosti (dane so razmere specifičnega kraja in časa).

Šov iz leta 2001, Temptation Island (Otok skušnjav) je dosegel precejšnjo razvpitost s tem, da je na otok poslal živeti nekaj parov in več samskih z namenom, da bi preizkusili zvestobo ljudi v parih. U8TV: The Lofters (Podstrešniki): ta oddaja je kombinirala posebno okolje s profesionalnimi aktivnostmi oziroma delovnimi obveznostmi. Sodelujoči so vsi skupaj živeli na podstrešju, vsak član pa je bil najet, da gosti TV program za kanadsko kabelsko TV.

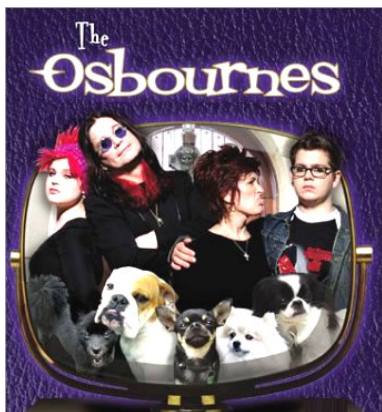

Slika 11: Temptation island. Vir: www.amazon.com/Temptation-Island/dp/B0000649MI.

b) Znane osebnosti.

Ena izmed vrst dokumentarne resničnostne TV vključuje znane osebnosti in jih spremlja pri vsakdanjem življenju, npr: The Anna Nicole Show, The Osbournes (Osbornovi), Newlyweds:

Nik and Jessika (novoporočenca: Nik in Jessica), Hea Paula in Hogan Knows Best (Hogan ve najboljše).

Slika 12: The Osbournes. Vir: www.thefoolsparadise.com/db/JBC.htm.

V drugih šovih so znane osebnosti poslane na določeno lokacijo in morajo izpolniti specifično nalogo. Sem spadajo: The Simple Life (Preprosto življenje), Tommy Lee Goes To College (Tommy Lee gre na univerzo) in Surreal Life (Nerealno življenje). VH1 je ustvaril cel niz šovov, posvečenih realnosti znanih osebnosti, ki so znani kot »Celebreality«.

c) Profesionalne aktivnosti.

Nekateri dokumentarni resničnostni šovi portretirajo profesionalce pri vsakodnevnih opravilih

ali pa pri izpeljavi celega projekta skozi niz serij. Ne vidimo nobenih zunanjih strokovnih sodelavcev, ki bi pomagali pri projektu ali ocenili rezultate. Prva oddaja tega tipa je bila Cops (policaji). Cops je ameriška dokumentarna televizijska serija, ki je spremljala policijske oficirje in šerife na delu. Oddaja je bila v etru od leta 1989 in je predhodnik današnjega fenomena resničnostne televizije.

Slika 13: Cops. Vir: www.torrlog.com/2008_05_01_archive.html.

Drugi primeri tega tipa resničnostne TV so Ameriški šovi kot so: Miami Ink (Črnilo iz Miamijs), American Chopper (Ameriški motoristi) in Deadliest Catch (Smrtonosni ulov). Britanski šov je Airport (letališče), avstralska pa sta Border Security (Na meji varnosti) in Bondi Rescue (Reševalna oddaja). Novozelandska oddaja se je imenovala Motorway Patrol (Patrulja na avtocesti). Ta tip oddaj predvajata predvsem ameriški kabelski televiziji TLC in A&E. (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

3.2.2 Izključevalni/tekmovalni šovi

Drugi tip resničnostne TV je »resničnostno tekmovanje« ali tako imenovani »resničnostni tekmovalni šov«. V le-teh sodelujoči tekmujejo, da bi osvojili nagrado, pogosto pa živijo skupaj na zelo omejenem prostoru. V veliko primerih so sodelujoči odstavljani iz igre, dokler ne ostane le eden - posameznik ali skupina, ki je potem razglašen/a za zmagovalca. Odstranjevanje sodelujočih se dosega na različne načine, največkrat enega v določenem časovnem zaporedju. Poteka s pomočjo glasovanja, ki je lahko izvedeno na različne načine:

- glasuje se s pomočjo debate,
- glasujejo ali »za« ali »proti,
- glasuje publika,
- glasujejo tekmovalci sami in
- glasuje posebna komisija.

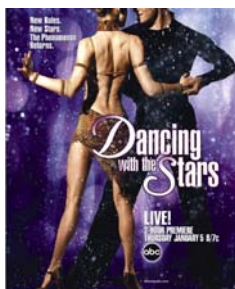
Najbolj poznana vrsta tekmovalne resničnostne TV je globalni Big Brother (Veliki brat). V tej oddaji nastopajoči živijo skupaj v isti hiši, sodelujoče pa odstranjuje v določenih časovnih intervalih publika z glasovanjem ali pa, kot v primeru Amerike, tekmovalci sami.

Kar se tiče šovov, ki so usmerjeni v iskanje talentov, pa so mnenja deljena. Nekateri jih uvrščajo med resničnostne oddaje, eni pa ne. To so šovi kot America's Got Talent (Amerika ima talent), Dancing With The Stars (Plesati z zvezdami) in Celebritey Deuts (Duet znanih osebnosti).

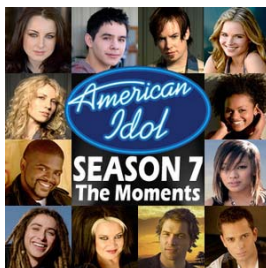
Šovi te vrste so usmerjeni v tradicionalno iskanje nadarjenih, vendar pa imajo nekatere elemente resničnostne TV, kot so npr.:

- eden ali več tekmovalcev na epizodo je odstranjen,
- publika odloča, kdo bo odstranjen,
- v nekaterih šovih tekmovalci živijo skupaj (vendar njihovo bivanje ni prikazano na ekranih) in
- med sodniki in tekmovalci je veliko medsebojne interakcije ipd.

Rezultat tega je, da se take vrste šovi velikokrat smatrajo za resničnostno TV in American Idol (Ameriški idol) ter Dancing With The Stars sta bila nominirana za Emmyja v kategoriji Izvrsten resničnostno-tekmovalni program.

Slika 14: Dancing with stars. Vir: www.starzlife.com/.../.

Slika 15: American idol. Vir: blog.ivankurniawan.net/?p=27.

Popularne variante šovov, ki bazirajo na tekmovalnosti, so naslednje:

a) Tekmovanja na podlagi zmenkov (zmenkarije).

Te vrste šovov sledijo tekmovalcu/ki, ki izbira enega snubca izmed mnogih. Skozi vso sezono v posameznih epizodah tekmovalec/ka izloča snubce, dokler ne ostane zgolj eden. V letih 2001-2003 je ta tip resničnostne TV dominiral na glavnih TV kanalih v ZDA. To so bili šovi kot The Bachelor (Samski moški), The Bachelorette (Samska ženska), For Love Or Money (Za ljubezen ali za denar), Boy Meets Boy (Fant sreča fanta), Avarage Joe (Povprečni Joe) in Farmer Wants A Wife (Kmet išče ženo). Novejši šovi te vrste so: Flavor Of Love (Okus po ljubezni), I Love New York (Ljubim NY) in Rock Of Love (Skala ljubezni).

Slika 16: Farmer wants a wife. Vir: www.tvadio.com/tv-channel/Farmer-Wants-a-Wife...

b) Iskanje službe.

V tej kategoriji se tekmovanje vrti okrog spretnosti, na podlagi katerih so bili kandidati izbrani. Tekmovalci izvajajo veliko nalog v okviru teh spretnosti. Vsako nalogo ocenijo

sodniki (en sam ali več) in na podlagi ocene izločajo tekmovalce. Šov je običajno predstavljen kot iskanje službe, v katerem je nagrada za zmagovalca pogodba za izvajanje te vrste dela. Če kategoriziramo Popstars kot resničnostno TV, je le-ta bil prvi v tej kategoriji. Prvi

Slika 17: Americas next top model. www.raidmyspace.com/.../backgrounds/all/3/.

tovrstni šov, ki je prikazoval dramatične, nenačrtovane situacije, pa bi lahko bil America's Next Top Model (Ameriški model), ki je bil prvič predvajan v maju 2003.

Drugi tovrstni šovi so: Project Runway (Projekt steza) za oblikovalce oblačil, Top Design (Vrhunski design) za notranje oblikovalce.

Slika 18:Projekt Runway. Vir: www.impawards.com/tv/project_runway.html.

c) Šovi, ki se osredotočajo na strah.

Šov, ki se osredotoča na strah, je bil najverjetneje prvič predstavljen v avstralskem šovu Who Dares Wins (Kdo si upa, zmaga) v sredini 90-ih in nato v ZDA - MTV's Fear (Strah na MTV-

ju). Ti šovi postavijo ljudi v situacijo, ki vzpodbuja čustva kot so strah, panika, gnus. Žanr vključuje oddaje kot Fear Factor (Faktor strahu), Scare Tactics (Taktike strašenja) in CELEBRITY Paranormal project (Zvezde v paranormalnem projektu).

http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv;11. 9. 2009).

Slika 19: Fear factor. Vir: sharetv.org/shows/fear_factor

3.2.3 Prenovitev/ izboljšanje samega sebe

Nekateri resničnostni šovi prikazujejo osebo ali več ljudi, ki si tekom šova izboljšujejo življenje na različne načine. Včasih skupina ali človek to počne skozi celo sezono, bolj pogosto pa je, da je za vsako novo epizodo izbran drug človek ali skupina ljudi. Ne glede na razlike v vsebinah, je oblika (format) šovov običajno enak: najprej oddaja predstavi človeka ali skupino v njenem sedanjem, neidealnem okolju, oziroma okoliščinah. Nato se subjekt (ali

subjekti) srečajo s strokovnjakom, ki jim da nasvete, kako naj stvari izboljšajo, ter jih vzpodbuja na poti »samoizboljšanja«. Na koncu se subjekt pojavi v domačem okolju, kjer skupaj z domačimi in strokovnjaki slavijo spremembe, ki so se tekom snemanja oddaje pojavile.

Nekateri šovi te vrste so:

The Biggest Loser (Zguba) in Fat March (Pohod debelih), ki pokrivata temo hujšanja;
Extreme Makeover (Ekstremna preobrazba) pokriva preobrazbo celotne zunanje podobe;
Super Nanny (Super varuška) pokriva vzgojo otrok;
Trinny/Susannah Undress (Trinny in Susannah slačita) - modna preobrazba in poroke.
- Charm School (Šola šarma) - obnašanje, lepe manire.
(http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

Slika 20: Super nanny

Slika 21: Super nanny

Slika 20 in Slika 21: Vir: http://meowblogger.blogspot.com/2008_03_01_archive.html.

3.2.4 Obnova/prenova

Nekateri šovi se ukvarjajo z obnovo hiš, delovnega mesta ali prevoznega sredstva neke osebe. Prvi šov te vrste je bil britanski šov Changing Rooms (Menjava sob), ki se je začel leta 1996, kasneje so ga povzeli Američani in ga predvajali pod imenom Trading Spaces (Menjava prostorov). Drugi šovi te kategorije so: Extreme Makeover (Ekstremna prenova), Home Edition (Domača izdaja), Designed To Sell (Narejeno za prodajo). Pimp My Ride (Zavedi moj prevoz) in Overhaulin' (Vleka) prikazujeta prenove prevoznih sredstev. (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

Slika 22: Extreme Makeover Home Edition. Vir: <http://bgavideo.wordpress.com/.../>.

3.2.5 Socialni/družbeni eksperiment

Še en tip resničnostne TV je tisti, ki s pomočjo socialnega eksperimenta vzpodbuja dramo, konflikte in včasih tudi spremembe. Opazen primer te vrste šova je Wife Swap (Menjava žena), ki se je začel 2003 na Kanalu 4 in se je na ABC-ju vrtel štiri sezone. V tem šovu se ljudje z različnimi vrednotami strinjajo, da bodo za določen čas živeli pod drugimi socialnimi pravili, v drugi družini, z drugimi vrednotami in navadami.

Druga dva šova te vrste sta Holiday Showdown (Konec počitnic) in Secret Millionaire (Skrivni milijonar). (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

Slika 23: Wife swap. Vir: www.collectorsquest.com/.../.

3.2.6 Zmenkarije

Za razliko od že omenjenih tovrstnih šovov, se ti razlikujejo po tem, da v vsaki epizodi nastopajo drugi, novi tekmovalci. Ta model je bil prvič prikazan leta 1960, imenoval pa se je The Dating Game (Igra zmenkov).

Slika 24: The dating game. Vir: <http://cynicsparty.com/2008/05/07/the-vice-presidential-dating-game/>.

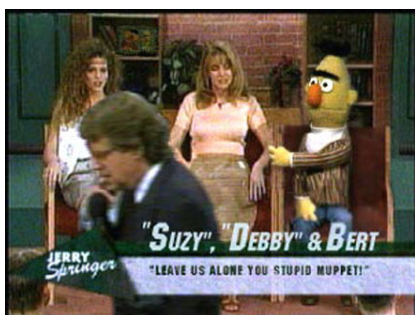
Moderni današnji šovi te vrste so: Blind Date (Zmenek na slepo), Eliminate (Izločitev), Room Raiders (Sobni napadalci), Next (Naslednji). (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

3.2.7 Pogovorni šovi

Tradicionalni pogovorni šovi ponavadi potekajo tako, da gostitelj intervjuva enega ali več gostov ali pa vodi diskusijo na določeno temo z izbranimi gosti (kot tak ne spada med resničnostne šove). Vendar pa je vzpon Trash TV šovov (trash - izvržek, izmeček) povzročil, da veliko ljudi razvršča pogovorne šove v format resničnostne TV.

Programi kot Ricki Lake, The Jerry Springer Show in drugi, rekrutirajo goste tako, da reklamirajo (objavljajo) teme za prihodnje oddaje. Teme so pogosto nezaslišane (sramotne, podle, ostudne) in so izbrane v interesu kreiranja drame, nezaslišanega vedenja in napetosti med samim snemanjem oddaje.

Čeravno po tradicionalnih standardih to ni resničnostna TV, pa vendarle resnične zgodbe iz življenja nastopajočih (četudi le za kratek čas), spominjajo na podobe resničnostne TV programe večjega formata. (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

Slika 25: The Jerry Springer show. Vir: <http://carcino.gen.nz/images/index.php/337b0719/594e8719>.

3.2.8 Skrite kamere

Ta tip resničnostne TV prikazuje mimoidoče, ki se znajdejo v vnaprej zrežirani situaciji in ne vedo, da jih spremlja skrita kamera. Candid Camera (Skrita kamera) iz leta 1948 je začetnik tega tipa resničnostne TV. Moderne variacije na ta tip so Punk'd (Ujet), Trigger-Happy TV (Bojevitost TV) in Rio Ferdinand's World Cup Windups (Svetovne zafrkancije Ria Fernanda). Seriji Scare Tactics (Taktika strašenja) in ROOM 401 (Soba 401), so programi skritih kamer,

katerih namen je naključne nastopajoče ne zmešati ali zabavati, pač pa pošteno prestrašiti. (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

Slika 26: Candid Camera. Vir: [www.rapidshareindex.com/Candid-Camera-Greatest...](http://www.rapidshareindex.com/Candid-Camera-Greatest-Moments)

3.2.9 Potegavščine

V šovih te vrste je ves šov potegavščina na račun enega ali več klanov ekipe, ki mislijo, da nastopajo v pravem resničnostnem šovu - vsi ostali člani ekipe so igralci, ki so s potegavščino seznanjeni. Tako kot skrita kamera, so tudi ti šovi osredotočeni na potegavščino, le da v tem primeru le-ta traja celo sezono. Potegavščine so bolj dodelane, nastopajoči vedo, da so v TV šovu (česar niso seznanjeni z resnično naravo šova) in kamere niso skrite. Namen teh šovov je to, da so pogosto v bistvu mišljeni kot parodija na žanr resničnostne TV.

Prvi šov te vrste je bil The Joe Schmo show iz leta 2003. Drugi so My Big Fat Obnoxious Boss (Moj veliki debeli šef), My Big fat Obnoxious Fiance (Moja velika, debela grda zaročenka), Space Cadets (Vesoljski kadeti), v kateri so nastopajoče prepričali, da so jih poslali v vesolje, The 25 Million Hoax (Potegavščina vredna 25 milijonov), v kateri je izbrana nastopajoča prepričala prijatelje in družino, da je zadela na lotu in Invasion Iowa (Invazija v Iowi) kjer so celotno mesto prepričali, da tam snema film William Shatner.

Nekateri drugi šovi vsebujejo le elemente potegavščin in niso v celoti šovi potegavščin.

Ponavadi dobijo nekateri člani ekipe zavajajoče informacije, da tekmovanje malce »začinijo«. (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

Slika 27: Space Cadets. Vir: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/4537748.stm>.

4. BIG BROTHER (BB)

Big Brother (Veliki brat) je resničnostni šov, v katerem skupina ljudi živi skupaj 24 ur na dan v posebej za to postavljeni hiši Big Brother House (hiša velikega brata). Sodelujoči so popolnoma odrezani od zunanjega sveta, neprestano pa jih spremlja budno oko kamer. Stanovalci poskušajo dobiti končno denarno nagrado tako, da se skušajo izogniti pregonu (izgonu) iz hiše. Kdo od tekmovalcev bo izločen, ponavadi določa publika ob določenem časovnem zaporedju.

Slika 28: Hiša Big Brotherja s ptičje perspektive. Vir: <http://www.emmerdale.me.uk/emmerdale.htm>.

Ideja se je porodila s pomočjo brainstorminga (možganske nevihte) v produkcijski hiši John de mol produkties (neodvisni del Endemola), 4. septembra 1997. Prvič so serijo predvajali leta 1999 na Nizozemskem na TV kanalu Veronica. Postala je takojšnji hit v skoraj 70-ih državah.

Ime šova izhaja iz novele Georga Orwella 1984, v katerem je Big Brother (Veliki brat)

vseviden in vsemogočen vodja utopične države Oceanije.

([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series));
11. 9. 2009)

Slika 29: Big Brother Is Watching. Vir: <http://kommks.wordpress.com/2007/05/21/podobnosti-oddaje-big-brother-z-romanom-1984/>.

4.1 Koncept Big Brotherja

Ne glede na to, da je vsaka država za malenkost spremenila format, pa splošen koncept šova ostaja povsod enak: sostanovalci živijo skupaj v posebej za šov prirejeni hiši, kjer posnamejo vsako njihovo besedo ali dejanje, zunanji stiki s svetom pa jim niso dovoljeni.

V večini verzij sostanovalci enkrat na teden (v zgodnejših serijah enkrat v dveh tednih) glasujejo za izločitev enega izmed sostanovalcev. V nekaterih primerih se lahko zgodi, da sta istočasno izločena (ali pregnana) dva tekmovalca (dvojni izgon), redkeje pa, da v določenem tednu ni izločen nobeden od sostanovalcev. Na koncu igre je proglašen zmagovalec serije, ki dobi bogate nagrade, kot so velika vsota denarja, avto, počitnice in v nekaterih serijah celo hišo.

Iz sociološkega vidika lahko to obliko šova analiziramo z namenom, da vidimo, kako ljudje reagirajo, ko so zaprti skupaj na dokaj omejenem prostoru z ljudmi izven njihove cone komforta, kar pomeni, da ti ljudje niso njim enaki ali vsaj podobno misleči. V resnici je taka oblika šova idealna za tovrstne analize. Opazovalec namreč s pomočjo kamere vidi zunanje reakcije posameznikov, kako se v resnici počutijo, kaj čutijo pa izvemo s pomočjo spovednice. Rezultati se pogosto kažejo v obliki jeznih konfrontacij (soočenj), nasilja, kar je za publiko zabavno.

Glavna atrakcija tekmovanja je torej skupno življenje pod neprestanim nadzorom kamere.

Poleg tega pa se šov opira na štiri osnovne stebre, ki so:

- zelo osnovno opremljeno okolje, v katerem tekmovalci živijo- minimalizem,
- tedenske naloge, ki jih postavi Big Brother,
- »Spovednica« in
- tedenski izgon, oziroma izločanje.

([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series)); 11. 9. 2009)

4.1.1 Minimalizem

V prvi sezoni večine serij Big Brotherja je bila hiša, v kateri so stanovalci bivali, zelo preprosta. Bilo je poskrbljeno za osnovne dobrine, kot je tekoča voda, pohištvo in omejena količina hrane, vendar so bile luksuzne dobrine pogosto prepovedane. To je dajalo šovu še pridih preživetja in še stopnjevalo napetost med tekmovalci.

Danes tekmovanje poteka v modernih hišah z vso luksuzno opremo, npr.: jakuzzi, savna, VIP loža, terasa in drugo. ([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series)); 11. 9. 2009)

4.1.2 Tedenske naloge

Od stanovalcev se pričakuje, da gospodinjijo in pospravljajo po hiši, kakor se med sabo dogovorijo, zraven tega pa morajo opravljati še naloge, ki jim jih dajo oblikovalci šova. Oblikovalci šova komunicirajo s stanovalci s pomočjo vseprisotne avtoritativne figure, ki je tekmovalcem znana le kot Big Brother. Naloge so sestavljene z namenom, da preizkusijo sposobnosti dela v skupini (timskega dela) in da preizkusijo njihov smisel za skupnost. V nekaterih državah je količina tedenske žepnine, ki jo dobijo stanovalci, odvisna od izida naloge. Tedensko žepnino stanovalci dobijo za nakup živil in drugih osnovnih potrebščin. ([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series)); 11. 9. 2009)

Slika 30: Tedenska naloga Bivanje v škatli. Vir: <http://slowwwenia.ena.com/prikaziCL.asp?CIID=23525>.

4.1.3 Spovednica

V spovednici sostanovalci individualno govorijo o svojih čustvih. Tukaj lahko prosijo BB, če imajo kakšne želje in razkrijejo svoje nominirance za izgon iz hiše. ([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series)); 11. 9. 2009)

4.1.4 Izločanje

Na točno določena časovna obdobja vsak izmed sostanovalcev nominira tistega, za katerega si želi, da bi bil izgnan iz hiše in izločen iz tekmovanja. Sostanovalca z največ nominacijami nato razglasijo in gledalci glasujejo za tistega, ki naj bo izločen. Po preštevanju glasov poraženec zapusti hišo, gostitelj oddaje pa ga intervjuva, običajno pred publiko v studiu. Kljub posmehu s strani intelektualcev in drugih kritikov pa je bil šov komercialni uspeh po vsem svetu. Veliko zaničevanja je požela tudi voajeristična narava šova, se pravi to, da so tekmovalci pripravljeni žrtvovati svojo zasebnost za razpoznavnost in denarno nagrado. V

veliko primerih so se sostanovalci seksualno navezali in imeli spolne odnose pred kamerami. Takšnih vrst materiala vsaj v avstralskih in ameriških serijah ne predvajajo, jih pa v Veliki Britaniji in Nemčiji. Tudi preko internetnih strani je tovrstne vsebine mogoče spremljati, kar je privedlo do določenih sodnih postopkov (Grčija), v katerih so zahtevali, naj se šov umakne s programa.

Večina mednarodnih verzij šova si je precej podobnih - ostajajo zvesti strategiji »muhe na zidu«, opazovalnemu stilu s poudarkom na medčloveških odnosih celo do te mere, da je tekmovalcem prepovedano diskutirati o glasovanju ali izbirati kakšno volilno taktiko.

Ameriška verzija (ZDA) je po letu 2001 za razliko od drugih, dala mnogo večji poudarek strategijam, tekmovalnosti in glasovanju.

Big Brother je še posebej znan po tem, da vključuje Internet. Šov sicer prikazuje dnevne dogodke vsak dan ob večerih, vendar imajo gledalci možnost spremljati serijo 24 ur na dan preko interneta. Te internetne strani so zelo uspešne in so uspešne ostale tudi po tem, ko je bilo treba za dostop do njih plačati. V nekaterih državah so internetno stran nadgradili z mailom, WAP-om in SMS. Šov predvajajo tudi preko satelitske TV, le da v nekaterih državah dovolijo 15 minutni zamik, da odstranijo morebitne nezaželene (sporne) vsebine.

([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series)); 11. 9. 2009)

4.2 Pravila življenja v Big Brotherju

Sostanovalci preživljajo svoj čas popolnoma izolirani znotraj hiše in dvorišča. V nikakršni obliki ne smejo komunicirati z zunanjim svetom, se pravi, ne smejo uporabljati Interneta, TV, radia, telefona. V nekaterih šovih so tudi knjige, zvezki in pisala prepovedani - z izjemo religioznega materiala (Sveto pismo, Koran).

Vendar tekmovalci le niso popolnoma izolirani. Imajo redne, vnaprej določene stike z gostiteljem oddaje, glas Velikega brata pa jih vsakodnevno seznanja z nalogami ali pa jih poučuje o raznih stvareh. Pravilo je tudi: ko govori Big Brother, morajo biti sostanovalci tihi. V nekaterih verzijah je tekmovalcem preko telefona v Spovednici dovoljeno kadarkoli komunicirati s psihologom.

Tekmovalci so v hiši popolnoma prostovoljno - zapustijo jo lahko kadarkoli želijo. ([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series)); 11. 9. 2009)

4.3 Tekmovalci

Pomembno vlogo pri izbiranju tekmovalcev in razdeljevanju vlog (castingu) igrajo psihologi, ki testirajo osebne lastnosti, praktičnost/reševanje problemov, intelektualne sposobnosti in najpomembnejše - s kandidati imajo intervju. Na podlagi teh analiz nato svetujejo producentom pri vsakodnevni produkciji šova (npr. če jim vzamejo hrano, bo oseba 5 ponorela, oseba 6 se bo zaprla sama vase, oseba 7 bo poskusila rešiti težavo ...).

Profil tekmovalcev mora zagotavljati skupinsko dinamiko, kar pomeni, da morajo biti v šovu prepirljive, psihično ranljive, čustvene osebe in vodja, vezana oseba, seks simbol, delavec, mravljica, zabavljak in porednež (glede na pravila, določena v licenci), tako da se ne more vsak prijaviti in zmagati.

Zaželeni so tekmovalci, ki so edinstveni, duhoviti, samosvoji, z železno voljo, neranljivim instinktom za preživetje, pogumom in še z drugimi lastnostmi, ki jih bodo potrebovali za izziv, kot je resničnostni šov Big Brother.

4.4 Nekaj zanimivosti iz Big Brotherja

4.4.1 Iz Big Brotherja po svetu

»Jade Goddy« je zagotovo najbolj znana zvezda resničnostnega šova. Ampak Jade Goody tudi umira zaradi raka. 27-letna hči odvisnika od drog je leta 2002 nastopila na Big Brotherju v Veliki Britaniji. Jade je bila 24 ur izpostavljena očem javnosti...Zdaj tudi umira v soju žarometov. Ko je Jade sporočila, da boleha za rakom na materničnem vratu, jo snemalne ekipe neprestano spremljajo. Jade se je pojavila na vseh naslovnicah, ko je leta 2007 nastopila v Celebrity Big Brotherju. Po sporu z Bollywood igralko Shilpo Shetty so jo takrat mnogi označili za rasistko. Obiskala je tudi Indijo, da bi razjasnila svoja stališča. Na vrhuncu kariere je na police lansirala tudi lasten parfum in avtobiografijo. Kot poročajo nekateri, naj bi bilo pred Jade samo nekaj tednov življenja. Rak se ji je že razširil na jetra, črevesje in trebušno votlino. Pred tedni se je poročila z Jackom Tweedom, sedaj pa z medijskim denarjem skrbi za prihodnost svojih sinov. Nekateri mediji poročajo, da je v času bolezni zaslužila okoli dva milijona dolarjev. Jade želi zadnje dni svojega življenja preživeti daleč stran od kamer,«

je poročal Daily Telegraph. (<http://www.dnevnik.si/novice/estrada/1042252058> - prepis videoposnetka), 16. 3. 2009

Slika 31: Jade Goody. Vir:
<http://thisismax.wordpress.com/2009/03/22/rip-jade-goody/>.

Jade Goody je umrla 22. marca 2009 na svojem domu.
(<http://www.dnevnik.si/novice/estrada/1042253863>), 23. 3. 2009

4.4.2 Iz Big Brotherja v Sloveniji

Sandija, sicer profesionalnega gasilca, je po težko pričakovani vrnitvi na domačo kmetijo čakalo neprijetno presenečenje. Ostal je brez službe, direktor novomeškega gasilsko reševalnega centra mu je izročil delovno knjižico, da pa z njim prekinjajo pogodbo, je po pošti domov dobil že dobra dva meseca prej.

(http://www.dolenjskilist.si/2008/06/25/5510/reportaze/zgodbe/zaradi_big_brotherja_ostal_brez_sluzbe; 25. 6. 2008)

Slika 32: Sandi Medle. Vir:
http://www.dolenjskilist.si/2008/06/25/5510/reportaze/zgodbe/zaradi_big_brotherja_ostal_brez_sluzbe.

Če so nekateri ob zaključku največjega resničnostnega šova Big Brother namigovali, da je romanca, ki se je začela plesti med štirimi zidovi hiše med 26-letnim Marcelom Knezom z Vrha pri Boštanju in 21-letno Jeanin iz Malih Braslovč, le taktika oziroma igra, so se ušteli. Marcelo in Jeanin sta po zaključku šova postala nerazdružljiva in uživata v vsakem trenutku, ko sta skupaj.

(http://www.dolenjskilist.si/2008/08/26/7013/reportaze/druzabna/Marcelo_O_poroki_se_ne_razmisljava/; 26. 8. 2008)

Slika 33: Marcelo in Janine

Vir:

http://www.dolenjskilist.si/2008/08/26/7013/reportaze/druzabna/Marcelo_O_poroki_se_ne_razmislijava/

5. BB V SLOVENIJI

V Sloveniji so resničnostni šov Big Brother predvajali na Kanalu A. Tekmovalci so imeli cilj osvojiti veliko denarno nagrado s tem, da se izognejo temu, da jih publika izloči iz igre.

Slovenska verzija Big Brotherja temelji na mednarodnem formatu, ki ga producira ENDEMOL. Prvi prenos je bil 17. marca 2007.

5.1 *Big Brother 2007*

5.1.1 *Trajanje in koncept*

Zgradili so 550 m² veliko hišo na dvorišču stavbe POP TV-ja/KANALA A. 300 m² je bilo namenjenih bivanju, 250 m² pa je bilo dvorišča.

Slika 34: Zunanost hiše BB pred POP TV. Vir: <http://www.ona-on.net/clanek.php?parentid=1&subid=12&articleid=1729>.

Vsak vogal hiše je obdan z 22-imi kamerami. Kamere so tudi v kopalnici, straniščih in tuš kabinah, v katerih se iz varnostnih razlogov ne da zakleniti.

V kuhinji se nahaja pomivalno korito, električni štedilnik, pečica, hladilnik, osnovna posoda za kuhanje in jedilni pribor.

Slika 35: Kuhinja. Vir: <http://irena.blog.si/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/>.

V jedilnici je miza za 12 oseb, pri kateri sostanovalci pojedjo obroke, ki si jih sami pripravijo.

Slika 36: Jedilnica. Vir: <http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/>.

V dnevni sobi so udobne zofe, ki jih sostanovalci uporabljajo v prostem času.

Slika 37: Dnevni prostor. Vir: <http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/>.

Hiša ima dve 4-posteljni spalnici, po dve postelji sta zakonski (dvojni). Vsak stanovalec prejme en set posteljnine, ki ga mora sam prati in sam postiljati posteljo. Tudi v spalnicah se posname vsak gib in šepet.

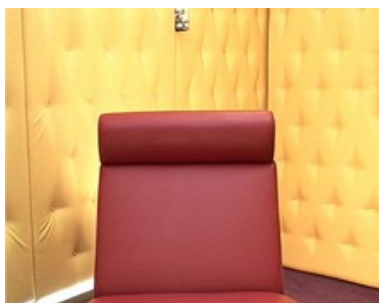

Slika 38: Spalnica.

Slika 39: Spalnica.

Vir: <http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/>.

Sostanovalce pogosto pokličejo v spovednico, kjer svoje izkušnje delijo z Big Brotherjem. Oseba lahko vstopi v spovednico le, kadar je ta prazna in od zunaj nad vrati gori zelena luč. Spovednica je opremljena z mizo in stolom.

Slika 40: Spovednica. Vir: <http://irena.blog.siol.net/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/>.

Zelo pomemben del hiše je shramba, v kateri je zaslužena hrana za sostanovalce, pa tudi vsi pripomočki, ki jih potrebujejo za izpeljavo različnih nalog. Razen v soboto in nedeljo je shramba odprta le eno uro na dan, nameščeno ima električno ključavnico, tako da vanjo ni mogoče vlomiti.

Večina aktivnosti se dogaja na vrtu pred hišo. Sostanovalci se lahko sončijo, nadihajo svežega zraka ali pa uporabljajo jacuzzi. Tudi vsakodnevne in tedenske naloge, ki zahtevajo več prostora, se ponavadi odvijajo tukaj.

Slika 41: Vrt. Vir: <http://irena.blog.si/2007/04/20/zakaj-nasa-big-brother-hisa-proti-filipinski-izgleda-kot-konzerva/>.

Če se na vrtu pojavi tujec, sostanovalci z njim ne smejo komunicirati, saj sicer lahko izgubijo tudi do 50 % hrane.

Prva sezona Big Brotherja je trajala 85 dni, začela se je 17. marca 2007 in končala 9. junija 2007.

Gostiteljica šova (voditeljica oddaje v živo) je bila Nina Osenar.

Slika 42: Nina Osenar. Vir: <http://teensworld.the-up.com/pevke-f35/nina-osenar-t259.htm>.

Nagrada je bila 75.000 EUR. V prvi sezoni se je v kasnejših stadijih pridružilo še šest novih sostanovalcev.

12. aprila je bila na uradni internetni strani objavljena novica, da bo tekmovalec iz Filipinov zamenjal mesto s tekmovalcem iz slovenske verzije. Nekaj dni kasneje sta za zamenjavo bila izbrana Tina in Bruce.

Filipinski tekmovalci za zamenjavo niso vedeli, vse dokler ni Tina vstopila v hišo. Slovenski tekmovalci so za zamenjavo vedeli in so se nanjo tudi pripravili. Zamenjava je bila nekako

zamišljena kot kulturna izmenjava na obeh straneh. Zgodilo se je 21. aprila 2007 in se končalo 26. aprila, ko sta se zamenjana tekmovalca vrnila v svoji originalni hiši.

Tino Semolič, bivšo lepotno kraljico, je izbrala filipinska ekipa zaradi tega, ker se bo njena osebnost dobro vključila s filipinskimi tekmovalci, saj je prijazna in ne preveč agresivna, Bruca pa je izbrala slovenska ekipa zaradi njegove zunanosti in filipinskih karakteristik (filipinskega značaja), ker so pričakovali, da bo slednje vzpodbudilo tekmovalnost med moškimi.

Filipinska TV je poleg svojega šova prikazala še določene sekvence iz Slovenske hiše, da bi filipinski gledalci bili seznanjeni z Brucovo situacijo v Sloveniji. Konverzacija v slovenščini je bila podnaslovljena, medtem ko so pogovore v slovenskem jeziku sinhronizirali, da bi jih filipinski gledalci bolje razumeli.

Nekaj aktivnosti (nalog), ki jih je Tina Semolič opravljala v Filipinski hiši:

- sostanovalce je naučila plesati polko;
- spekla je potico;
- naučila se je pravilno jesti mango;
- od sostanovalk se je naučila peti Pinjako in razložiti pomen pesmi;
- morala je jesti nekaj filipinske hrane, ki jo prodajajo na ulici, vendar ni hotela jesti jedi Balut, ko je videla kaj vse vsebuje;
- igrala je Rejno Eleno na praznovanju Santacruzian;
- sodelovala na Pbb Fiesti in celo zaključila igro Sebo v imenu ekipe.

Medtem ko je Tina zapustila filipinsko hišo brez kakršnihkoli nesporazumov ali incidentov, pa je Bruce zapustil Slovenijo z ne tako dobrimi občutki. Slovenska sostanovalca Miha in Pero sta na njegov račun dajala neokusne opazke, ki jih ni odobral ne Big Brother ne gledalci. Zaradi tega, pa tudi zaradi Perovega načrta, da bo Velikemu bratu »zasadil nož v hrbet«, je Big Brother odstranil (izključil) Perota iz igre in na seznam nominirancev za izključitev takoj dodal poleg Jasmine in Sonje še Miho.

([http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series)))

5.1.2 Udeleženci¹

¹ Podatki iz leta 2007, ko so se kandidati vselili v hišo Big Brother.

Sodelovali so:

Andrej

Starost: 27 let

Znamenje: kozorog

Kraj: Gold Coast, Avstralia

Andrej se je rodil v Sloveniji in se pri petih 5-ih letih preselil v Avstralijo.

Je vesele narave ter se rad druží z veselimi ljudmi. Življenje v Avstraliji je zapustil pred pol leta. Prodal je vse, kar je imel in v Sloveniji želi najti dekle s slovenskimi koreninami, s katero bi imel otroke s slovenskimi geni.

Miha

Starost: 21 let

Znamenje: strelec

Kraj: Celje

Miha je iskren, pozitiven in energičen fant. Rad se pohvali, da je pri svojih 21-ih letih spal že z več kot 200 dekleti.

Stane

Starost: 20 let

Znamenje: oven

Kraj: Celje

Mišičast študent medicine Stane je prijazen, hiperaktiven in športen tip človeka. Močno ga je zaznamoval študentski način življenja, saj je osebnostno dozorel in odrasel.

Tina

Starost: 22 let

Znamenje: ribi

Kraj: Koper

22-letna Primorka Tina pravi, da ima močan karakter. Je družabna, zgovorna in srečno zaljubljena ter prepričana, da svojega fanta v hiši Big Brother ne bo prevarala. Veliko ji pomenita mama in sestra, med njimi vlada posebna energija in Tina pravi, da je do njiju zaščitniška.

Alen

Starost: 26 let

Znamenje: vodnar

Kraj: Koper

Primorec Alen se najbolj boji tega, da v življenju ne bi vedel, kaj početi. V hiši Big Brother mu z 11-imi sostanovalci zagotovo ne bo dolgčas. S tem, ko se je prijavil na resničnostni šov Big Brother, je razočaral svoje starše.

Jasmina R.

Starost: 19 let

Znamenje: strelec

Kraj: Brezovica

19-letna Jasmina R. je iskrena in drzna. Ponosna je na svojo romsko narodnost ter uživa v plesanju striptiza. Pravi, da ni pomembno, kaj smo po narodnosti ali kateri veri pripadamo, ker imamo vsi ljudje rdečo kri.

Suzana

Starost: 38 let

Znamenje: bik

Kraj: Koper

Suzana je dama v najlepših letih, ki se je na avdicijo prijavila skupaj s svojo 19-letno hčerjo, s katero se zelo dobro razume. Skupaj hodita tudi na zabave. Pri moških jo najbolj jezi, da niso zanesljivi in zvesti. Če bo v šovu zmagala, bo denar porabila za nakup stanovanja.

Robert

Starost: 31 let

Znamenje: tehtnica

Kraj: Koper

Športnik Robert si želi izboljšati kvaliteto življenja, ceni svoje prijatelje in predvsem predstavnice nežnejšega spola.

Nina

Starost: 28 let

Znamenje: lev

Kraj: Hrastnik

28-letno Nino bosta najbolj pogrešala njen triletni sin in mož, ki pa sta, kot pravi sama, dovolj samostojna tudi brez nje. Prepričana je, da je sedaj čas za njenih 5 minut.

Jasmina E.

Starost: 20 let

Znamenje: škorpion

Kraj: Žiri

Jasmina E. se rada smeji in je obenem dominantna ter prepirljiva. Ne mara blondink, zato bo zanimivo videti, kako se bo obnašala do svoje svetlolase sostanovalke. Drži se načela, da za dežjem vedno posije sonce, saj jo je do takega razmišljanja pripeljala življenjska izkušnja.

Aleš

Starost: 27 let

Znamenje: rak

Kraj: Voličina (Lenart)

Večni romantik Aleš skrbno neguje otroka v sebi in pravi, da je življenje enostavno prekratko, da bi se obremenjeval z nepotrebnimi stvarmi.

Veronika

Starost: 23 let

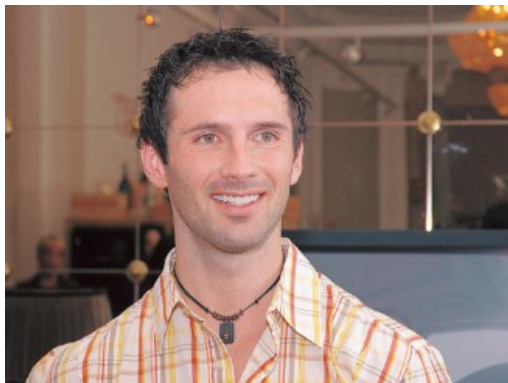
Znamenje: strelec

Kraj: Ljubljana

23-letna temnolasa Veronika se zelo hitro zaljubi in tudi »odljubi«, ker pravi, da se še išče. Obožuje peščene plaže, sonce, je pozitivna in nasmejana.

Kasneje so se v Hišo Big Brother vselili še naslednji kandidati: Marina, Janez, Alisa, Tjaša, Sonja in Pero.

5.1.3 Zmagovalci in slavniki

Slika 43: Andrej Novak. Vir: <http://www.zurnal24.si/cms/magazin/vip/index.html?id=25581>.

Zmagal je Slovenski Avstalec Andrej. Avstralski Dolenjec je bogatejši za 75.000 evrov. Gledalci so pridno glasovali, prejeli so namreč kar 200.063 glasov. Dolenjski kengurujček, kot so ga ljubkovalno poimenovali gledalci, je preživel tri mesece bolj ali manj zahtevnih nalog, suvereno krmaril med svojimi sostanovalci, sledil vsem zapovedim Big Brotherja in se pogumno kosal s preizkušnjami v hiši. Andrej je večkrat pokazal svoje zavidanja vredne mišice, očaral malo starejše gledalke s prepričljivim mesenjem in peko kruha, v nekaj epizodah pa smo lahko zaznali tudi njegov igralski talent. Tudi v osami se ni odrekel vajam joge in meditiranju, najbolj pa si ga bomo zapomnili po njegovih prošnjah, naj se ga Big Brother vendarle usmili in ga pusti v hiši do konca, saj naj ne bi imel doma.

Tina Semolič se je prijavila predvsem zaradi izziva. *»Zanimalo me je, kako se bom znašla.«* Pravi, da se ni prijavila zaradi slave ali denarja. Spremljala je italijanske različice šova in si sploh ni predstavljala, kaj se bo izcimilo iz slovenske

izdaje.

Slika 44: Tina Semolič. Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>.

Če je Tina odnesla kaj, je to zagotovo prepoznavnost. Simpatična Primorka za slavo ni odvrгла cunjic, niti se ni odzvala na vsako prireditev, na katero so jo vabili. *»Lahko rečem, da sem več ponudb zavrnila kot pa jih sprejela,«* pravi. Pa vendar jo vsi poznajo. Sprva prepoznavnosti ni bila vajena in priznava, da se je javnih dogodkov najprej izogibala. *»Potem pa se navadiš in moram reči, da sem imela same pozitivne izkušnje.«*

Prihodnost vidi v 'šovbiznisu', saj so jo voditeljske vode od nekdanj privlačile. *»A ne za vsak denar,«* poudarja Tina, ki si jo na svojih zabavah želi vedno več organizatorjev prireditev. In ne le to, izkazala se je tudi pred kamero kot ena izmed studijskih komentatork Big Brotherja 2008. Tina pravi, da moraš imeti srečo, da si zanimiv za medije. *»Moraš imeti karizmo in nekaj izžarevati.«* No, Tina to nekaj zagotovo ima, njene ambicije so povezane z mediji. Sprehodila se je tudi po modni pisti. (<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>, 11.09.2009)

V vrsti slavnih udeležencev resničnostnih šovov sta tudi Suzana Jakšič in Big Nina. Prva je svoje čare pokazala v reviji Playboy, druga pa je po neuspešnem poskusu glasbene kariere pristala na uredništvu ene od slovenskih komercialnih televizij.

Slika 45: Suzana Jakšič. Vir: <http://www.playboy.si>.

Suzana Jakšič (41), je za Playboy odvrгла (skoraj) vse cunjice.

V hiši Big Brother je kuhala in skrbela za vse druge udeležence, ker raje naredi kaj dobrega za druge kot zase. Bila je tista, ki se je nasmihala otročjim prepirčkom in iskreno povedala svoje mnenje. Zahtevna, skrbna, natančna, brez škodljivih misli, ki upajo le na dobrobit njene hčerke. Zase pravi, da je malce pomešala življenjske prioritete. Da je bila najprej mama in potem študentka in da je tako najprej izkusila resno življenje, da lahko sedaj tu in tam preizkusi še kaj bolj divjega. Zato sta se s hčerjo Tjašo kar skupaj prijavili na oddajo Big Brother.

»Ko sem bila izbrana, sem bila neizmerno vesela. Vedela sem, kaj približno lahko pričakujem, saj že sedem let spremljam šov na italijanski televiziji, a ko sem vstopila v hišo, sem takoj vedela, da je tu vse popolnoma drugače. In da bo to še zanimiva pustolovščina,« se 39-letna Suzana spominja svojih prvih korakov v medijskem svetu nasploh. Zdaj, ko je to za njo, pravi, da ji opaznost v javnosti ni prinesla nič drugega kot stroške. *»Ljudje me sicer prepoznajo, sploh otroci, ki si želijo avtogramov, ljudje me vabijo sem in tja na prireditve, ampak lahko bi mi kdo ponudil kakšno zanimivo službo ali pa sponzorski avto,«* se smeje poigrava z mislimi o oprijemljivejši slavi Primorka, ki bi poleg vodenja in organizacije prireditev rada bila tudi filmska igralka. Svoje golo telo sprejema zelo neobremenjeno. *»Golota je izredno lepa stvar, če je prikazana pravilno,«* pravi Suzana, ki pa črto dobrega okusa hitro potegne pri estetskih fotografijah. (<http://www.playboy.si>, 11.09.)

5.2 BB 2008

5.2.1 Trajanje in koncept

Druga sezona slovenske verzije Big Brotherja je trajala 92 dni, začela se je 14. marca 2008, končala pa se je 14. junija 2008. Gostiteljica (voditeljica) šova je bila Nina Osenar. Nagrada je bila 92.000 EUR.

V tej sezoni je bila hiša razdeljena na dva dela: na stan bogatih in stan revnih.

Vsi tekmovalci so začeli bivati v revnem delu.

Tam je bila majhna kuhinja z jedilno mizo. V spalnici ni bilo dovolj postelj za vse tekmovalce. Sanitarije so bile zunaj na terasi. Ko so opravljali potrebo, so bili odkriti od prsi navzgor. V kopalnici ni bilo tekoče, ne tople vode, samo kopalna kad.

Špartanski in luksuzni del hiše big Brother so razmejevale rešetke.

Kasneje so se razdelili na dva tabora. Tabor bogatih in tabor revnih. Naloge so bile zastavljene tako, da so tekmovali eni proti drugim. Zmagovalci so si prislužili bivanje v luksuznem delu hiše.

Pred računalniškimi zasloni je bilo možno spremljati vse dogajanje neposredno.

5.2.2 Udeleženci²

Tamara

Slika 46: Tamara

Starost: 26 let.

Kraj: Malečnik.

Dobre osebnostne lastnosti: iskrena, ljubeča, samostojna, rada pomaga, vesela, nasmejana ...

Slabe osebnostne lastnosti: trmasta, ne prenese laži, ne mara neučakanih ljudi in frfrstih punc ...

Stan: samska.

Poklic: končuje študij na strojni fakulteti - smer inženirski management.

Hobiji in šport: ples, fitnes, rolanje, plavanje, odbojka, šivanje.

Astrološko znamenje: kozorog.

Samosvoja in direktna Štajerka, ki hodi na strojno šolo ter je go-go plesalka v mariborskem klubu.

² Podatki iz leta 2008, ko so se kandidati vselili v hišo Big Brother.

Sebastijan

Slika 47: Sebastijan

Starost: 35 let.

Kraj: Novo mesto.

Dobre osebnostne lastnosti: redoljuben, natančen, vztrajen ...

Slabe osebnostne lastnosti: včasih trmast, nepopustljiv sam do sebe ...

Stan: samski.

Poklic: trenutno sem brez zaposlitve.

Hobiji & šport: borilne veščine (Tajski boks), fitness, modelarstvo.

Astrološko znamenje: strelec.

Prihaja iz Novega mesta in sam zase pravi, da je zanimiv ter poseben.

Marcelo

Slika 48: Marcelo

Starost: 26 let.

Kraj: Boštanj.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: vedno v fazi dobre volje in optimizma, kar se odraža na obrazu z nenehnim nasmehom, inteligenen, razgledan, ambiciozen avanturist, ki vedno želi nekaj novega, drugačnega, še bolj izzivalnega.

Slabe osebnostne lastnosti: moja šibka točka so pametne, ambiciozne, samozavestne ženske, stil ženske Victoria Secret. Pri takšnih malo zmrznem in zgubim nadzor nad besedami.

Stan: samski.

Poklic: zaenkrat študent, zaposlen preko študentskega servisa.

Hobiji in šport: premetavanje in lovljenje žensk ob glasbi (cheerleading), smučanje, potapljanje na dah, branje, potovanja, gledališče, filmi, plesanje, petje pod tušem, rad kuham testenine, iskanje prave filozofije življenja, smisla ...

Astrološko znamenje: lev.

Postaven Posavec, ki zase pravi, da je pozitiven in »odpuljen«.

Dada

Slika 49: Dada

Starost: 24 let.

Kraj: Koper.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: iskrenost, iznajdljivost, humanost.

Slabe osebnostne lastnosti: trma, hitra jeza, naivnost.

Stan: samska.

Poklic: zavarovalniška zastopnica.

Hobiji in šport: branje knjig, ples, sprehajanje ob morju, rolanje.

Astrološko znamenje: bik.

Prikupna Primorka, ki pravi, da je zanesljiva in uporniška, stara 24 let.

Tjaša

Slika 50: Tjaša

Starost: 19 let.

Kraj: Maribor.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: prijazna, komunikativna, srčna, občutljiva, smešna.

Slabe osebnostne lastnosti: trmasta, neodločna, vzkipljiva, ljubosumna, včasih tudi nevoščljiva in nesramna.

Stan: samski.

Poklic: gimnazijska maturantka (5. stopnja).

Hobiji in šport: druženje s prijateljicami, plesanje (vendar ne profesionalno), drugače se ne ukvarjam s športom, dostikrat grem na sprehod s mojim psičkom, včasih sem trenirala odbojko pa tudi parkrat obiskala fitness.

Astrološko znamenje: ribi.

Tamarina sestra ravno tako prihaja z Maribora in tudi ona je trmasta kot njena sestra Tamara.

Sara

Slika 51: Sara

Starost: 19 let.

Kraj: Ljubljana.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: vzdržljivost, iznajdljivost, strpnost.

Slabe osebnostne lastnosti: zasanjanost, lenoba, občutljivost.

Stan: vezana.

Poklic: »Merchandiser« (oblikovalec trgovine in pospeševalec prodaje ter stilist).

Hobiji in šport: sprehodi s psom, risanje, »kofetkanje«, ples, gimnastika, kolesarjenje, rolanje, plavanje, fitnes.

Astrološko znamenje: lev.

Mlada privlačna Ljubljankanka, ki ima željo odpreti gej klub v Ljubljani.

Dejan

Slika 52: Dejan

Starost: 25 let.

Kraj: Koper.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: trmast, vztrajen, iznajdljiv.

Slabe osebnostne lastnosti: trmast, čustven.

Stan: samski.

Hobiji & šport: zbiranje starega denarja in deskanje na snegu.

Astrološko znamenje: strelec.

Sam zase pravi, da je pravi trmast Primorec.

Naske

Slika 53: Naske

Starost: 23 let.

Kraj: Sevnica.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: prijazen, smešen, sproščen, komunikativen, nasmejan, pozitiven, pripravljen pomagati, vse mam rad.

Slabe osebnostne lastnosti: vzkipljiv, hitre jeze, glasen, včasih ravnam nepremišljeno.

Stan: zaseden.

Poklic: ekonomski tehnik.

Hobiji & šport: Mali nogomet, kickbox.

Astrološko znamenje: kozorog.

23-letni Sevnčan, ki ima smisel za humor.

Sandi

Slika 54: Sandi

Starost: 22 let.

Kraj: Sela pri Ratežu.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: priden, ubogljiv, ustrežljiv, vedno dobre volje.

Slabe osebnostne lastnosti: nenatančen, hitro kaj pozabim.

Stan: samski.

Poklic: poklicni gasilec.

Hobiji in šport: igranje harmonike.

Astrološko znamenje: tehtnica.

Vesel Dolen'c, gasilec s harmoniko v roki, ki rad pomaga ljudem.

ElTyeb

Slika 55: ElTyeb

Starost: 26 let.

Kraj: Koper.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: iskren, smešno pozabljiv, nasmejan.

Slabe osebnostne lastnosti: trmast, konflikten.

Stan: zaseden.

Poklic: študent, delam pa kot reševalec iz vode.

Hobiji & šport: fitnes, kegljanje, plavanje, kolesarjenje.

Astrološko znamenje: ribi.

Do svojega 20 leta je živel v Sudanu. Pravijo mu kar Sudanski Lipicanec.

Marko

Slika 56: Marko

Starost: 29 let.

Kraj: Ljubljana.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: smisel za humor, dobrodušnost.

Slabe osebnostne lastnosti: nesamozavesten, boječ.

Stan: samski bigamist (šala).

Poklic: kemijski tehnik.

Hobiji & šport: pešačenje, šah.

Astrološko znamenje: bik.

29-letni Ljubljančan, »kralj ulice«, ki ima v hiši Big Brother prav posebno nalogo.

Damjana

Slika 57: Damjana

Starost: 35 let

Kraj: Dramlje.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: poštena, požrtvovalna, iskrena.

Slabe osebnostne lastnosti: egoistična, posesivna.

Stan: imam fanta.

Poklic: samostojna podjetnica.

Hobiji in šport: potapljanje SCUBA, konji- preskakovanje zaprek, kolesarjenje, zahtevnejši trekingi, kolesarjenje, slikanje, pisanje.

Astrološko znamenje: devica.

Izkušena podjetnica, ki vodi doma svoj lokal in ima silikonske vsadke.

Jeanine

Slika 58: Janine

Starost: 21 let.

Kraj: Male Braslovče.

Tvoje dobre osebnostne lastnosti: stojim za svojimi dejanji, borim se za svoj prav, energična, dobrovoljna, odkrita, komunikativna.

Slabe osebnostne lastnosti: trmasta, naivna, zamerljiva.

Stan: imam fanta.

Poklic: ekonomska maturantka, sedaj študentka 2. letnika na Visoki poslovno-komercialni šoli Celje.

Hobiji in šport: brskanje po internetu, tek.

Astrološko znamenje: rak.

Prisrčna ljubka Braslovčanka, ki ne spusti iz rok svoje »ninike«.

(<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/kdo-so-novi-bb-stanovalci.html>; 11. 9. 2009)

Slike 47-59. Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/kdo-so-novi-bb-stanovalci.html>

Kasneje so se jim pridružili še Nejc, Tea, Mateja in Saša.

5.2.3 Zmagovalci in slavnj

Zmagovalec drugega resničnostnega šova Big Brother je 23-letni Sevnčan Naske Mehic, ki je gledalce prepričal s prijaznostjo, sproščenostjo, komunikativnostjo, pozitivnostjo, vedno nasmejanim obrazom. Dobil je denarno nagrado 92 tisoč evrov. Fant, ki je vedno pripravljen pomagati, želi uspeti v glasbi in si ustvariti družino, ukvarja pa se tudi z nogometom in kickboxom. Nagrado bo porabil za snemanje svojega glasbenega prvenca, za novo streho na hiši, zabavo za prijatelje.

Slika 60: Zmagovalec Naske. Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/kdo-so-novi-bb-stanovalci.html>.

Čeprav ni postal zmagovalec Big Brotherja, pa je brezdomec Marko s pomočjo resničnostnega šova vseeno lahko obrnil svoje življenje na boljše. Marko sedaj dela v podjetju, ki organizira poroke, živi v brunarici v okolici Ljubljane, ima nove zobe, medijski sponzorji pa so mu priskrbeli tudi novo garderobo. (<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/nejc-podira-frizerski-rekord.html>; 11. 9. 2009)

Slika 61: Marko. Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/marko-iz-big-brotherja-na-preobrazbi.html>.

Nejc Murko se je lotil podiranja rekorda v striženju pričesk. 24 ur ni odložil škarij.

»Vedno sem želel početi nenavadne stvari. In podiranje rekorda v striženju je prav gotovo izziv,« pripoveduje Nejc. V maratonskem striženju je Nejc postrigel in uredil veliko različnih pričesk. Vse je potekalo na terasi Samsare v Mariboru.

Slika 62: Nejc Murko. Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/nejc-podira-frizerski-rekord.html>.

»Tokrat gre za slovensko knjigo rekordov, ki pa ni nič manj pomembna kot denimo Guinnessova knjiga, v katero se nekoč želim vpisati,« je povedal Nejc, ki je poskrbel tudi za pester animacijski program.

Pridružili so se mu številni znani obrazi, ki so frizerja spodbujali vseh 24 ur.

(<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/nejc-podira-frizerski-rekord.html>; 11. 9. 2009)

6. ZVEZDNIŠTVO

6.1 Po svetu

Resničnostna TV ima potencial, da spremeni sodelujoče v nacionalne zvezde (slavne osebnosti), vsaj za kratek čas. To je najbolj opazno v programih, ki iščejo talente, kot je to serija Idol, katere mnogi nastopajoči so postali prave glasbene zvezde. Tudi nastopajoči v drugih šovih, kot npr. Survivor (Preživeli) in Big Brother (Veliki brat), so postali slavni vsaj za nekaj časa, nekateri pa so celo naredili kariero v medijih. Elisabeth Hasselbeck (serija Survivor), je na primer postala gostiteljica pogovornega jutranjega šova The View (Pogled). Kristin Cavallari (Laguna Beach) je postala igralka in gostiteljica na TV. Tiffany Pollard (tekmovalka v Flavor of Love - Okus ljubezni) je kmalu dobila svojo lastno serijo, uspešno I Love New York (Ljubim NY) in I Love New York 2. Nastopajoče na resničnostnih šovih velikokrat imenujejo tudi »zvezde iz z liste«, kar pomeni, da niso naredili ničesar, kar bi upravičilo njihovo slavo. (http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009)

6.2 V Sloveniji

Iz prve izdaje slovenskih Popstarsov so se rodili člani skupine Bepop. Simon, Tinkara, Alenka, Ana in Nejc so povzročili vseslovensko evforijo, kakršne ni ponovil noben resničnostni šov več. Danes so šli vsak svojo pot, v medijih sem in tja zasledimo kakšno

novico o svetlolasi Tinkari. *»Sama sem na celotno zgodbo z Bepopi gledala z rezervo, saj sem vsa štiri leta kljub skupini redno hodila v službo,«* pravi Tinkara. Od razpada skupine je vodila še eno rokometno oddajo, sicer pa ostaja zvesta stari službi in se predaja radostim družinskega življenja. Pa jo mediji še mikajo? *»Vedno,«* pravi Tinkara.

Slika 63: Glasbena skupina Bepop. Vir: slika in tekst <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>; 11. 9. 2009.

Absolutna zmagovalka vseh slovenskih resničnostnih šovov pa je Alma Brdanovič. Svetlolaska se je udeležila prvega Bara, od takrat pa je neprestano v žrelu medijev. Je manekenka, fotomodel, hostesa, lastnica modne agencije. Vse to pa so le kamenčki v mozaiku Almine uspešne kariere, ki se je začela prav s sodelovanjem v resničnostnem šovu.

Slika 64: Alma Brdanovič. Vir slika in tekst: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>; 11. 9. 2009.

Vojakinja Nataša Kirn je v medijski svet zaplula po sodelovanju v šovu Sanjski moški.

Priznala nam je, da se zaveda, da se vse stvari, ki jih je doživela, najbrž ne bi zgodile, če se ne bi prijavila na oddajo. Kot zmagovalka je postala srčna izbranka sanjskega Damirja, s katerim sta bila tri leta srečno zaljubljena. Zraven je začela graditi svojo kariero fotomodela. Slikala se

je za obe slovenski moški reviji, ta trenutek pa se poteguje za naslov Mamut bejbe poletja.

Prepoznavnosti se je navadila, čeprav ima ta tudi temno stran. *"Edina slaba stran je, da res nimaš nobene zasebnosti več.*

Sčasoma pa dobiš trdo kožo," pravi Nataša.

Slika 65: Nataša Kirn. Vir slika in tekst: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>; 11. 9. 2009.

Adela Djutovića so na resničnostni šov Sanjska ženska prijavili prijatelji in na njegovo veliko presenečenje je postal eden izmed kandidatov, ki so želeli osvojiti srce sanjske Nine Osenar.

»Takrat sem potreboval nekaj zabave, saj sem se razšel s punco in sem oddajo vzel kot popestritev,« se spominja Adel. Sodelovanja ne obžaluje, nasprotno: prav zaradi udeležbe v resničnostnem šovu je vzljubil medije. *»Spoznal sem ljudi, ozadje, kako nastaja oddaja. Priznam, da mi je šov olajšal preboj v medije.«* Danes je televizijski voditelj, solastnik podjetja, menedžer ... Od medijskega sveta se ne želi posloviti. *»Odrasel sem v medijih. Ne predstavljam si, da bi počel kaj drugega.«* Edina razlika je, pravi Adel, da se iz frontalnega položaja seli v ozadje. *»Fascinira me ozadje in potek, kako nastaja zgodba,...«*

Slika 66: Adel Djutović. Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>.

Nastopajoče na resničnostni TV velikokrat imenujejo tudi »zvezde z Z-liste, kar pomeni, da niso naredili ničesar, kar bi upravičilo njihovo slavo. (<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>; 11. 9. 2009)

6.3 Psihološki profil udeležencev resničnostnih šovov

Resničnostni šov je osebnostna tekma, v kateri se borijo povsem običajni ljudje, povlečeni iz teme in spreobrnjeni v zvezde, ne zaradi kakšnega posebnega talenta, ampak zaradi preprostega razloga, ker so zanimivi. Resničnostni šovi »spodbujajo idejo, da so udeleženci karakterji, v angloameriškem pomenu besede, ki združuje pojme individuum, karakter in osebnost v enoten pojem. On ali ona se mora obnašati na televiziji prav tako kot v realnosti, na ekranu tako, kot na ulici. Pravila igre poudarjajo, da si naraven tako v javnosti, kot zasebno« (Marije Žarki, Frau-Megs, 2006, 43), zato so bili v nekaterih resničnostnih šovih prvi udeleženci izločeni prav na podlagi tega, ker niso bili pristni ali resnični.

Udeleženci resničnostnih šovov so izbrani na podlagi protislovnih kriterijev in so pogosto stereotipni glede na raznolikost identitet, ki naseljujejo sodobno medijsko kulturo-lezbijka ali homoseksualec, klepetulja, zaupnik, rogovilež, temnopolti, seksi belka ali belec v dvajsetih, tridesetih letih, žrebec, osamljeni sramežljivec ipd. Zdi se, da je zmagovalna formula

resničnostnih šovov v kombinaciji ustreznih vlog, ki igralcem ležijo, banalnih in nenavadnih. (Marije Žarki, Biressi in Nunn 2005: 151; Frau-Megs 2006; 38)

6.4 Želja po slavi in prepoznavnosti

»Biti opažen, zaželen, ljubljen, obkrožen z ljudmi, ki jih zanimajo tako zelo, da vas sprašujejo, kaj ste jedli za kosilo – to je tisto, kar ljudje po mojem želijo,« je dejala 26-letna Kaysar Ridha, ljubljenska občinstva ameriškega resničnostnega šova Big Brother. *»To je čudno, ampak ko si obkrožen s pozornostjo, je edino, kar si želiš, več zasebnosti,«* je potožila »instant« zvezdnica.

Psihologija je slavo kot osnovno pobudnico ljudskega obnašanja dolgo zanemarjala. Bila je preveč plitva, kulturno pogojena ali preveč pomešana z drugimi motivi, da bi jo vzeli resno. Zadnja leta pa je nekaj strokovnjakov začelo raziskovati slavo in razmišljati o njej drugače, jo postavljati ob bok drugim ciljem in potrebam, meriti njene psihološke učinke in ovrednotiti tiste, ki si jo želijo. Ljudje, ki bi radi bili slavni, so po duši drugačni od tistih, ki želijo moč in bogastvo. Hlepenje po slavi izhaja iz želje, da nas družba sprejme, iz želje po potrditvi bivanja s pomočjo splošne prepoznavnosti. (<http://www.dnevnik.si/novice/estrada/197053>)

7. INTERVJUJI

Intervjuji so bili težje izvedljivi. Zanje sem se maksimalno trudila. Načrtovala sem več intervjujev, vendar je intervjuvance zelo težko najti. Potem pa se zgodi, da se ne pojavijo, ko si z njimi dogovorjen, in ne odgovorijo na elektronsko pošto..

To se mi je zgodilo pri Sandiju Medletu, udeležencu Big Brotherja 2008. S snemalcem sva ga čakala dolge 4 ure, pa ga ni bilo. Na telefonske klice se ni oglašal. Potem sva se odpeljala k njemu domov. Tudi tam ga ni bilo. Mama je povedala, da nima časa, ker imajo zelo veliko kmetijo in je veliko dela.

Tini Semolič, udeleženci Big Brotherja 2007, sem poslala več elektronskih sporočil, pa ni odgovorila, čeprav mi je obljubila, da se lahko dobim z njo v Kopru.

Žal je delo novinarja zelo težko, si pa pridobiš zelo veliko izkušenj.

Opravila sem tri intervjuje, dva po elektronski pošti in enega s snemalcem Matejem na terenu.

Slika 67: Snemalec Matej Lešnik.

7.1 Intervju z Andrejem Novakom, Zmagovalcem BB 2007³

Slika 68: Andrej Novak. Vir:

<http://www.facebook.com/home.php?#/photo.php?pid=774652&id=702800677>.

1. Zakaj ste se odločili za prijavo na resničnostni šov Big Brother (BB)?

»Sem se odločil za BB, ker sem hotel bit del prvega BB v mojem rojstnem kraju. In ker sem potoval, sem hotel cim več izkušenj.«

2. Kako ste se počutili v hiši BB?

»Meni je bilo super. Seveda so bili tudi težki časi, ampak je bilo neverjetno. Sem se dosti stvari nauči od sebe in od drugih ljudi. Sem res srečen, da sem lahko imel to izkušnjo.«

3. Kako ste se spopadali z občutkom, da vas vsi gledajo?

»Meni je bilo o.k. Sem vedel, da nisem nič drugačen od drugih ljudi in nisem imel nič za skrivat. Čez nekaj časa tudi pozabiš, da te ljudje gledajo.«

4. Kaj ste bili pripravljeni narediti, da bi si vas zapomnili?

»Jaz sem samo delal tisto, kar delam vsak dan, in če so ljudje to imeli radi, to je super. Jaz sem hotel pokazati, kdo sem.«

5. Kako vam je vaš karakter pomagal pri bivanju v hiši BB?

»Mogoče moje razumevanje za druge ljudi in razumevanje do sebe.«

6. Kako so se ljudje obračali na vas na ulici, po vašem prihodu iz hiše BB?

»Da povem po resnici, nisem imel nobene slabe izkušnje. Vsi so bili tako dobri do mene. Sem res srečen.«

³ Intervju po elektronski pošti z dne, 17.03.2009. Prepis je v zbornem jeziku, originalna verzija je v prilogi.

7. Zakaj se vam je splačalo biti v hiši BB?

»Največ, da sem imel to izkušnjo, ne samo v hiši, ampak ko sem prišel ven in spoznal toliko dobrih ljudi.«

8. Kako ste unovčili svojo zmago?

»Oprosti, nisem razumel to vprašanje.«

9. Ali so vas v oddajah predstavili takšnega, kot ste?

»Ja, kar sem videl, to sem jaz.«

10. Kako so vam pomagale izkušnje iz «show biznisa» v Avstraliji?

»Jaz sem že imel izkušnje v entertainment industry.«

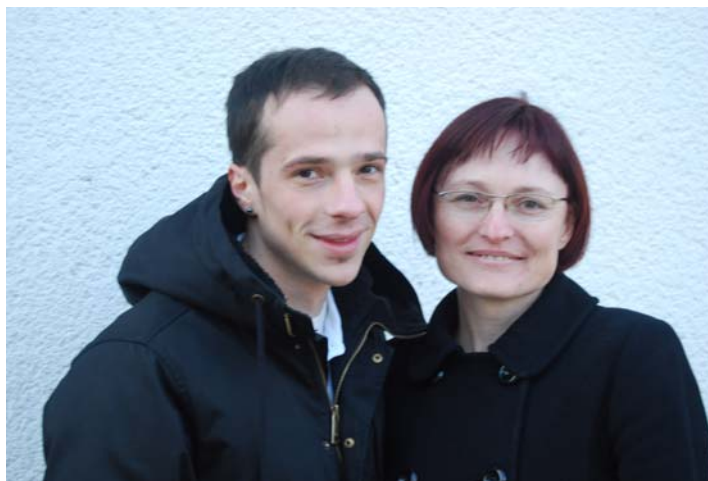
11. Kje lažje pridemo do slave, v poslu, ki ga opravljate v Avstraliji ali v resničnostnem šovu?

»Ne vem, ker še zmeraj se ne počutim slaven. Sem še isti Andrej kot prej.«

12. Ste ohranili stike s stanovalci BB?

»Najboljši prijatelj iz BB je Stane in se še pogovarjava.«

7.2 Intervju z zmagovalcem Naskejem Mehičem, zmagovalcem BB 2008⁴

Slika 69: Naske Mehič in jaz Vir: Lasten

⁴ Prepis z video posnetka. Avtorica sem sama s snemalcem Matejem Lešnik. Izvedba intervjuja na njegovem domu v Sevnici. Interpretirano v zbornem jeziku.

1. Zakaj si se odločili za prijavo na resničnostni šov BB?

»Zakaj sem se odločil? Nisem se odločil jaz, ampak moj brat in mama. Že lani sem mislil iti, pa nisem šel zaradi bivše punce. In potem je rekla mama, daj Naske, prijavi se, ti si itak pravi »degenerik« za to, pač v smislu humorja. Potem sem pa rekel, ne grem, ne grem, ne grem. Čez tri, štiri dni me je že doma čakala prijavnica, mislim, da me je za prvi izbor nastopajočih in razdeljevanje vlog brat sam prijavil, in rekel sem si, glej, če me je že prijavil in so me poklicali, potem bom pa šel poskusiti, ne. Tako da v interesu drugih, ne zaradi svojega interesa za vpis.«

2. Kako si se počutili v hiši BB?

»Kako? Jo, j če povem po resnici, bolje kot zdajle. Nasploh, ko sem prišel ven in ko sem zmagal. »Ful« dobro, res. Brez skrbi si, zjutraj se zbudiš, ne rabiš za nič skrbeti. Za jest imaš, ti uredijo. Samo poležaval sem, nobenih skrbi, nobenih obveznosti. Edino, kar sem pogrešal, je bilo nekaj ljudi od zunaj, kajne. Drugače je bilo pa v hiši »ful« dobro, no. Dober občutek.«

3. Kako si se spopadal z občutkom, da te vsi gledajo?

»Ja, ne vem, kajne. Prvi dan je bilo zelo težko, gledaš venomer kamere, ki delajo zz, zz. Drugi dan gledaš, gledaš tretji in, četrti dan. Peti dan je Big Brother rekel: »Naske, glej še enkrat, pa te bomo kazensko nominirali, ne smeš več gledati«. In potem se moraš sprijazniti s tem, da, mislim sprijazniti, hočeš nočeš kamer ni. Čez dva tedna pozabiš, da so sploh kamer, pa delaš to, kar delaš doma, kajne. Ni problema, pozabiš, se odklopiš.«

4. Kaj si bil pripravljen narediti, da bi si te zapomnili?

»Pripravljen sem bil narediti vse. Ampak ne za to, da bi si me zapomnili, ampak že po naravi sem tak, ne. Pač, ko sem bil še majhen, so mi rekli, Naske neredi to, splezaj na vrtec, na šolo, pojdi pa ono naredi, pa kaj zlomi, pač tak sem vedno bil in mi ni bil problem nikoli nič narediti. Ko so bili Adam, ne Adamsovi, človek ne jezi se, vse bi naredil. Zakaj? Pač zato, ker je to igra. Ne samo, da bi se izkazal, ali »glej ga, Naske, on si je glavo obril«, ampak zaradi sebe, ne. Tak pač sem, malo nor.« (Smeh)

5. Kako ti je tvoj karakter pomagal pri bivanju v hiši BB?

»Ja rekli so, da »ful«, ne. Jaz to ne bi vedel, zato ker nisem bil zunaj, pa to gledal. Tudi, ko sem prišel ven sem gledal zelo malo posnetko. Pač, rekli so, da me je rešil odnos z mojo mamo. Pa ljubezen do moje mame, do družine, koliko sem o njih govoril. Koliko sem govoril o prijateljih in koliko sem zmeraj govoril o svojem bratu. Pač, ja. Po mojem je to k zmagi kar dosti pripomoglo, no. Pač, da sem tak, kakršen sem.«

6. Kako so se ljudje obračali nate, na ulici po tvojem prihodu iz hiše BB?

»Ja »ful« dobro, ne. »Ful« tak čuden občutek, ne. Kot da si kaj dolžen, ali da si čuden, ali da imaš kaj čudnega na glavi. Tako se ljudje obračajo, pozdravijo, hočejo vsi v priti v kontakt s tabo, kar je zelo dobro, kaj ne. Če pa prideš v trgovino in jih je deset, pa se je težko porazdeliti na vse strani. Drugače pa je občutek, zelo dober. To, da te vsi gledajo in te vsi poznajo. Na začetku, potem pa čedalje manj.«

7. Zakaj se ti je splačalo iti v hišo BB?

»Zakaj? Ne vem. Boste morali potem streho gor poslikat in prit čez tri mesece še enkrat, ko bom imel novo. Zakaj? Ja, ne vem. Pač streho bom prekril, tako sem pač obljubil. Dal bi prej, ampak bom imel pač kasneje. Smo se pač sami tako odločili. Bomo malo počakali. Zakaj? Odprlo se je veliko možnosti. Glasbena kariera. Recimo, da mi je pomagalo pri tem. Čeprav je to odvisno od mene v devetdesetih odstotkih. Jaz sem dobil samo založbo. Nič drugega. Drugo pa je vse moja stvar in moj trud, kaj bom v to vložil. Pa kaj mi je še prineslo dobrega? Nič več. Če je denar sreča, rečem, da ni. Tako da mi ni veliko veselja pa nasmešek prinesla ta zmaga, pa vse skupaj, ne.«

8. Kako in kam boš unovčili svojo zmago?

»Kako in kam? No ja. Založbo sem dobil. To je en del tega. Streha. Ja no, avto bom vrnil nazaj zato, ker ga ne bom kupil. Se mi zdi malo predrag, mislim, zdi se mi potrata denarja, recimo dati 12 ali 13.000 EUR za avto. Je malo preveliko, ne. Tako, da nič kaj pretiranega. Streha in moja glasba, to je to. Pa na banki bom imel.« (Smeh) »Najboljše.«

9. Ali so te v oddajah predstavili takšnega, kot si?

»Ja, no. So. Čeprav so pokazali, da sem bil prevelik mamin sin, ne. Saj sem pa vse. Ej, kdo pa ni, ne. Samo mene so pa res tako predstavili. Zdaj pa to ne, Naske je pa čist ne. Tako da, po

moje je to, ne. Drugače pa. Naj bi me predstavili kot kakšno mamino punčko. Čeprav nisem tak, preveč.» (Smeš)

10. Glede na to, da si glasbenik, si že dobil veliko ponudb?

»Ja dobil sem, nekaj sem se dogovarjal z določenimi založbami. Tudi eno sem dobil. Pa sem se odločil, da bo to najboljše za mene. Pa da ne bom takoj posnel albuma, v mesec ali dveh. Delal bom na tem, ne kot Naske iz Big Brotherja, pač kot Naske Naske, ki se je že prej ukvarjal z glasbo. Da ne bom tako kot »misice«, tako kot ti, ki so mladi zvezdniki, ko jim nekaj uspe, pa čez dva dni že izdajo album in govorijo, da se že celo življenje s tem ukvarjajo, ne. A ukvarjajo se v bistvu dva, tri dni, ne. Pač nekdo jim je to v glavo vcepil, ti znaš peti, zdaj pa pojdi pet, ne. Jaz sem pač Naske, ki sem se že prej pet let ukvarjal z glasbo in bom tudi zdaj pet let počakal, če je treba, da en album naredim, ne.«

11. Kdo te je povabil k sodelovanju?

»Vse? Nobeden me ni povabil, ker je to veliko odvisno od mene samega, ne. Tako da sem hotel nekaj posnet s Trkajem. Upam, da bom, naj bi, smo bili nekaj v stikih. Z Zlatanom Čordićem tudi. Zdaj sem mu nekaj poslal, da bomo posneli. Pa Oto Pestner, ja. Z Otom Pestnerjem bi naj še nekaj posnel. Imamo veze pri mojem producentu, tako da upam, da bom tudi z Otom kaj posnel.«

12. Kje se vidiš čez 5 ali 10 let?

»Kje? O.K., čez dve leti, ne čez tri leta, en otrok. Čez šest let dva otroka. Čez devet let svoj s.p. Se bom z avtom vozil v službo in gledal, kaj moji delavci delajo. Tako.«

13. Praviš, si bolj družinski človek?

»Ja itak, ja. Zdaj nisem bil šest mesecev. Sem malo užival. Tudi sinoči, ne. Ampak se moram malo umiriti pa zresniti, ne.«

14. Torej ti tudi slava ni prišla do živega!?

»Ne ni, ne sme. Imam takšno mamo, da skrbi za to, ne. Tako, da mi ne bi prišlo do živega. Ne sme! Drugače bi se spremenil. Pa zavoljo drugih ne, za voljo sebe, ne. Tako.«

15. Najlepša hvala.

»Prosim.«

7.3 Intervju z Igorjem Bratožem, kreativnim producentom BB⁵

1. Kakšna je postavitev kamer v hiši Big Brother?

»V hiši je preko dvajset kamer, ki jih tekmovalci vidijo. Postavljene so dovolj visoko, da ne ovirajo gibanja tekmovalcev, a hkrati dovolj nizko, da je kadriranje tekmovalcev čimbolj naravno in pod čim manjšim kotom glede na višino oči stoječega stanovalca hiše. Te kamere so daljinsko vodene.

Za ogledali v hiši je še pet studijskih kamer, ki jih upravljajo snemalci, tako kot to počnejo v studiu. V tem hodniku za ogledali je popolna tema, tako da tekmovalci nikoli ne vidijo snemalcev, ki so za steno.«

2. Kdaj kamere snemajo?

»Kamere snemajo vedno. 24 ur na dan. Ves čas trajanja projekta v vseh prostorih hiše. Ekipa Big Brotherja je vedno budna. V izmenah seveda.«

3. Kakšni so principi video montaže?

»V montaži Big Brotherja nikoli ne uporabljamo nobenih posebnih učinkov. Montaža je čim bolj naravna. Odlomke iz življenja tekmovalcev podkrepijo njihove izjave iz »Spovednice« o posameznem dogodku. Tako imenovan „off tekst“ oziroma „voice over“ pa služi zato, da posamezen dogodek uvede in razloži, kaj se je dogajalo pred tem – nemogoče je namreč v 45 minut dolgi oddaji pokazati celo zgodbo.«

4. Po katerih principih izbirate dnevni prikaz (pol ure oddaje na dan)?

»V prvi vrsti skrbimo za to, da se zgodbe iz hiše nadaljujejo. Če se je nek odnos včeraj razplamtel, skrbimo za to, da lahko gledalec spremlja, kako se ta odnos nadaljuje, ohladi, včasih celo zamre – takrat je zgodbe konec. Sicer pa sledimo lastni presoji, kaj bi lahko bilo gledalcem zanimivo. Ko smo imeli v hiši seks oziroma, ko ga ni bilo, so se gledalci pritoževali, zakaj ga ne pokažemo še oziroma, zakaj ga sploh kažemo. Mi smo ga pokazali

⁵ Intervju po elektronski pošti, z dne 27. 8. 2009.

toliko, da se ve, da je pač bil. Tisto, kar nas zanima pri seksu, je, kar se dogaja pred in po njem. Oddaje so bile dolge približno 45 minut z dodanimi tremi oglasni bloki.»

4. Kako in po kakšnih principih je potekal izbor kandidatov?

»Bili so trije krogi izbora nastopajočih in razdeljevanja vlog.. Prvi je bil skupinski, kjer smo vabili po 10 ljudi naenkrat in jih primerjali med sabo ter ocenjevali njihovo „energijo“. To smo naredili zato, ker nismo nikogar želeli zavrniti samo zaradi slabo napisane prijavnice. Potem sta sledila še dva kroga. Na enem je prisotna kamera, na drugem pa štirje psihologi, ki vsakega tekmovalca obdelajo individualno. Komisija je bila sestavljena iz štirih članov, med katerimi je en psiholog. Izbirali smo na podlagi tipičnih likov iz tv serij (če natančno pogledate v njih nastopajo vedno isti liki) in seveda iskali take ki imajo v življenju že dovolj „prtljage“, da jim ne zmanjka v treh mesecih kaj povedat :)«

5. Kakšen je bil izbor nalog? Ali so bile naloge postavljene tako, da bi se pokazale karakterne lastnosti posameznikov?

»Tudi. Naloge pogosto poskrbijo za to, da se med tekmovalci takoj po zaključeni nalogi začnejo spreminjati odnosi. Nekateri so bile izvirno slovenske. Sicer pa je na svetu za BB bilo izumljeno že toliko nalog, da smo jih nekaj tudi poslovenili.»

6. Ali so se predvidevanja o njihovih lastnostih in reakcijah uresničila?

»Večinoma. Zelo veliko časa in znanja je vloženo v iskanje pravih tekmovalcev.»

7. Ali so zmagali tisti, za katere ste mislili, da bodo zmagali, vas je kdo presenetil?

»Nikoli še ni zmagal tisti, na katerega bi stavil, da bo.»

8. Kaj se zgodi s tekmovalci po izključitvi? Kaj se zgodi z njimi po oddaji?

»Po oddaji najprej vidijo svoje posnetke in slišijo, kaj o njih govorijo ljudje in seveda niso zadovoljni s svojo podobo. Ljudje pa znajo biti zelo kruti in brez kakršnihkoli zavor pljuvajo po ljudeh, ki jih ne poznajo. Vrnitev v anonimnost za tekmovalca ni takoj mogoča in tisti, ki ne znajo tega sprejeti, doživijo kar močan šok. Pogosto pa so pričakovanja o slavi tekmovalcev prevelika. Razočarani so, ko vidijo, da morajo v isto službo, v rojstni kraj, tja, od koder so

prišli, in da jih pred hišo ne čaka limuzina. Vedi, zelo redki znajo to slavo dejansko uporabiti.«

9. Koliko so resničnostni šovi resnični in koliko so dirigirani?

»Vsi odnosi med tekmovalci so resnični. „Dirigirana“ so samo pravila igre in naloge.«

10. Zakaj tolikšna popularnost resničnostnih šovov?

»Ker se ljudem zdijo njihova življenja dolgočasna in ker v vedenju drugih iščejo uteho za nezadovoljstvo nad svojimi ali potrditev, da so njih lastna življenja O.K..«

8. ZAKLJUČEK

S pomočjo intervjujev sem izvedela, da se v resničnostne šove prijavljajo predvsem navadni, preprosti ljudje. Prijavijo se bodisi sami, zaradi izkušnje same, ali pa se prijavijo s pomočjo znancev ali celo sorodnikov.

Na splošno so se v hiši BB tekmovalci počutili zelo dobro. Pridobili so si razne izkušnje in spoznali nove prijatelje.

Kamere so jih sprva motile, potem pa so pozabili nanje in živeli tako, kot živijo zunaj v realnem življenju.

Oba intervjuvanca sta povedala, da sta bila takšna, kot sta v resnici. Pripravljena sta bila narediti vse, pa ne zaradi tega, da bi si ju zapomnili, ampak »zaradi sebe in zato, ker je to igra«, kot je povedal Naske.

Oba kandidata sta prijazni osebi in imata sočutje do ljudi, zato menita, da jima je to pripomoglo k zmagi.

Oba imata dobre izkušnje po vrnitvi v realno življenje. Všeč jima je pozornost drugih.

»Drugače pa občutek je ful dober, no. To da te vsi gledajo, pa te vsi poznajo. Na začetku, pol pa čedalje manj,« je povedal Naske.

Andrej pravi, da se je splačalo iti v šov in zmagati, ker si je nabral dobre izkušnje in prijatelje, Naske pa je zadovoljen, ker je dobil založbo in bo tako lahko nadaljeval svojo glasbeno kariero in pa seveda hišo bo lahko prekril z novo streho.

Zmago bosta unovčila vsak po svoje. Nihče od njiju se ne počuti nič bolj slaven, kajti za slavo se moraš potruditi sam.

Ljudje smo med seboj različni in se drugače spopadamo z izzivi. Takšna izkušnja je lahko za nekatere izjemen napor, vklop v vsakdanje življenje pa zna biti še kako težaven. »Na to, kako bo posameznik doživljal obdobje po resničnostnem šovu, najmočnejše vpliva njegovo doživljanje samega sebe – njegova samopodoba. V drugi vrsti je pomembno to, kako doživlja druge ljudi; kakšne lastnosti, misli, da imajo, in koliko so mu pomembne. Nenazadnje njegov splošni odnos do sveta in do življenja močno vpliva na njegovo življenje in doživljanje po koncu oddaje. Zelo pomembno je tudi to, komu oziroma čemu posamezniki pripisujejo vzroke

za to, kar se jim dogaja,« komentira psiholog Nikolaj Mejaš. Včasih je za vnovično normalno delovanje potrebna strokovna pomoč.

»Po vrnitvi domov sem imela kar nekaj težavic z vsakdanjim življenjem. V hiši je bil mir pa tudi odmaknjeni smo bili od vsega. Po prihodu domov želiš življenje spraviti v stare tire, vendar ti nikakor ne uspeva. Res je, da sem poiskala malce pomoči, in zdaj znova živim tako kot včasih,« je razkrila simpatična Primorka Tina Semolič. (Gregorčič, Ona, 31. 7. 2009)

9. VIRI

9.1 Literatura

1. Razak, Olivier: *Ekran in živalski vrt*, Maska, Ljubljana, 2007

9.2 Elektronska literatura- članki

1. Miše, Elvira: Mag, 4.4.2007

http://predstavitev.dogodek.org/olivier_razac_ekran_in_zivalski_vrt.html

9.3 Elektronsko gradivo

1. Spletna stran: z dne 11.09.2009

http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv

2. Spletna stran: z dne 11.09.2009

[http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Brother_(TV_series))

3. Spletna stran: z dne 16.03.2009

<http://www.dnevnik.si/novice/estrada/1042252058> - prepis videoposnetka

4. Spletna stran: z dne 23.03.2009

<http://www.dnevnik.si/novice/estrada/1042253863>

5. Spletna stran: z dne 25. 6. 2008

http://www.dolenjskilist.si/2008/06/25/5510/reportaze/zgodbe/zaradi_big_brotherja_ostal_brez_sluzbe

6. Spletna stran: z dne 26. 8. 2008

http://www.dolenjskilist.si/2008/08/26/7013/reportaze/druzabna/Marcelo_O_poroki_se_ne_razmisljava/

7. Spletna stran: z dne 11.09.2009

<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/resnicnostni-sovi-rodili-zvezde.html>

8. Spletna stran: z dne 11.09.2009

<http://www.playboy.si>

9. Spletna stran: z dne 11.09.2009

<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/kdo-so-novi-bb-stanovalci.html>

10. Spletna stran: z dne 11.09.2009

<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/nejc-podira-frizerski-rekord.html>

11.Spletna stran: z dne 11.09.2009

<http://24ur.com/ekskluziv/domaca-scena/nejc-podira-frizerski-rekord.html>

12.Spletna stran: z dne 11.09.2009

http://en.wikipedia.org/wiki/Reality_tv; 11. 9. 2009

13.Spletna stran: z dne 11.09.2009

<http://www.dnevnik.si/novice/estrada/197053>

14.Spletna stran: z dne 11.09.2009

<http://www.24.ur.com>

10. PRILOGE

10.1 Priloga 1

INTERVJU Z IGORJEM BRATOŽEM, KREATIVNIM PRODUCENTOM BIG BROTHERJA V SLOVENIJI

oprosti za zamudo.

kmetija je čist preveč naporna.

lp, iggz

Igor Bratoz

Kreativni producent

Creative Producer

Pro Plus - POP TV, Kanal A

Kranjceva 26, Ljubljana

E-mail: igor.bratoz@pop-tv.si

tel.: +386 /1/ 589 3 200

GSM: +386 /51/ 690 303

1. Kakšna je postavitev kamer v hiši Big Brother?

V hiši je preko dvajset kamer, ki jih tekmovalci vidijo. Postavljene so dovolj visoko, da ne ovirajo gibanja tekmovalcev a hkrati dovolj nizko, da je kadriranje tekmovalcev čimbolj naravno in pod čimmanjšim kotom glede na višino oči stoječega stanovalca hiše. Te kamere so daljinsko vodene.

Za ogledali v hiši pa je še pet studijskih kamer, ki jih upravljajo snemalci, tako kot to počnejo v studiu. V tem hodniku za oghledali je popolna tema, tako da tekmovalci nikoli ne vidijo snemalcev, ki so za steno.

2. Kdaj kamere snemajo?

Kamere snemajo vedno. 24 ur na dan. Ves čas tarjanja projekta v vseh prostorih hiše. Ekipa Big Brotherja je vedno budna. V izmenah seveda.

3. Kakšni so principi video montaže?

V montaži Big Brotherja, nikoli ne uporabljamo nobenih posebnih učinkov. Montaža je čimbolj naravna. Odlomke iz življenja tekmovalcev podkrepijo njihove izjave iz spovednice o posameznem dogodku. Tako imenovan „off tekst“ oz. „voice over“ pa služi zato da posamezen dogodek uvede in razloži kaj se je dogajalo pred tem – nemogoče je namreč v 45 minut dolgi oddaji pokazati cele zgodbe.

4. Po katerih principih izbirate dnevni prikaz (pol ure oddaje na dan)?

V prvi vrsti skrbimo za to, da se zgodbe iz hiše nadaljujejo. Če se je nek odnos včeraj razplamtel, skrbimo za to da lahko gledalec spremlja kako se ta odnos nadaljuje, ohladi, včasih celo zamre – takrat je zgodbe konec. Sicer pa sledimo lastni presoji, kaj bi lahko bilo gledalcev zanimivo. Ko smo imeli v hiši sex, oz ko ga ni bilo so se gledalci pritoževali zakaj ga ne pokažemo še, oz zakaj ga sploh kažemo. Mi smo ga pokazali toliko, d se ve da je pač bil., Tisto, kar nas zanima pri seksu, je kar se dogaja pred in po njem. Oddaje so bile dolge približno 45 minut + 3 ogalsni bloki.

5. Kako je potekal izbor kandidatov in po kakšnih principih?

Bili so trije krogi kastinga. Prvi je bil skupinski, kjer smo vabili po 10 ljudi na enkrat in jih pimerjali med sabo ter ocenjevali njihovo „energijo“. To smo naredili zato, ker nismo nikogar želeli zavrniti samo zaradi slabo napisane prijavnice. Potem sta sledila še dva kroga. Na enem, je prisotna kamera, na drugem pa 4 psihologi, ki vsakega tekmovalca obdelajo individualno. Komisija je bila sestavljena iz 4 članov, med katerimi en psiholog. Izbirali smo na podlagi tipičnih likov iz teve serij (če natančno pogledate v njih nastopajo vedno isti liki) in seveda iskali take ki imajo v življenju že dovolj „prtljage“, da jim ne zmanjka v treh mesecih kaj povedat :)

6. Kakšen je bil izbor nalog? Ali so bile naloge postavljene tako, da bi se pokazale karakterne lastnosti posameznikov?

Tudi. Naloge pogosto poskrbijo za to, da se med tekmovalci takoj po zaključeni nalogi začnejo spreminjati odnosi. Nekatere so bile izvirno slovenske. Sicer pa je na svetu za BB bilo izumljeno že toliko nalog, da smo jih nekaj tudi poslovenili.

7. Ali so se predvidevanja o njihovih lastnostih in reakcijah uresničila?

Večinoma. Zelo veliko časa in znanje je vloženo v iskanje pravih tekmovalcev.

8. Ali so zmagali tisti, za katere ste mislili, da bodo zmagali, vas je kdo presenetil?

Nikoli še ni zmagal tisti na katerega bi stavil, da bo.

9. Kaj se zgodi s tekmovalci po izključitvi? Kaj se zgodi z njimi po oddaji?

Po oddaji najprej vidijo svoje posnetke in slišijo kaj o njih govorijo ljudje in seveda niso zadovoljni s svojo podobo. Ljudje pa znajo biti zelo kruti in brez kakršnih koli zavor pljuvajo po ljudhe ki jih ne poznajo. Vrnitev v anonimnost za tekmovalca ni takoj mogoča in tisti, ki ne znajo tega sprejeti doživijo kar močan šok. Pogosto pa so pričakovanja o slavi tekmovalcev prevelika. Razočarani so, ko vidijo, da morajo v isto službo, v rojstni kraj, tja odkoder so prišli in da jih pred hišo ne čaka limuzina. Redi, zelo redki znajo to slavo dejansko uporabiti.

10. Koliko so resničnostni šovi resnični in kolik so dirigirani?

Vsi odnosi med tekmovalci so resnični. „Dirigirana“ so samo pravila igre in naloge.

11. Zakaj tolikšna popularnost resničnostnih šovov?

Ker se ljudem zdijo njihova življenja dolgočasna in ker v vedenju drugih iščejo uteho za nezadovoljstvo nad svojimi ali potrditev da so njih lastna življenja ok.

10.2 Priloga 2

INTERVJU Z ANDREJEM NOVAKOM, ZMAGOVALCEM BIG BROTHERJA 2007 V SLOVENIJI

RE: Vprašanja za intervju

From: **Andrej Novak** (andrejn@hotmail.com)
Sent: Tuesday, March 17, 2009 12:42:18 PM
To: bubbles.1a@hotmail.com

From: bubbles.1a@hotmail.com
To: andrejn@hotmail.com
Subject: Vprašanja za intervju
Date: Wed, 4 Mar 2009 17:23:52 +0100

Pozdravljeni!

Tukaj so odgovorji vase vprasanje. Upam da so vredni.
Lep pozdrav.

Andrej

1. Zakaj ste se odločili za prijavo na resničnostni šov Big Brother (BB)?
2. Sem se odločil za BB ker sem hotel bit del prvega BB v moj rojstni kraj. In ker sem potoval sem hotel cim vec izkusne.
1. Kako ste se počutili v hiši BB?
2. Meni je bilo super. seveda so bili tudi teske case ampak je bilo neverjetno. sem se ucil dosti stvari od sebe in druge ljudi. Sem res srecen da sem lahko imel to izkusno.
3. Kako ste se spopadali z občutkom, da vas vsi gledajo?
4. Meni je bilo ok. sem vedel da nisem nic drugac od drugi ljudi in nisem imel nic za skrivat. Po nekaj casa tudi pozabis da te ljudi gledajo.
5. Kaj ste bili pripravljeni narediti, da bi si vas zapomnili?
6. Jaz sem sam delal tisto kar delam vsak dan in ce so ljudi to imeli radi to je super. jaz sem hotel pokazat kdo sem jaz.
7. Kako vam je vaš karakter pomagal pri bivanju v hiši BB?
8. Mogoce moje rezumanje za druge ljudi in rezumanje za sebe.

9. Kako so se ljudje obračali na vas, na ulici po vašem prihodu iz hiše BB?
10. Da povem popravic jaz nisem imel tudi eno slabo besedo. Vsak clovek je bil tako dober do mene. sem res srecen.
11. Zakaj se vam je splačalo iti v hišo BB?
12. Naj vec da sem imel to izkusno ne sam v hisi ampak ker sem ven prisel in spoznal toliko dobre ljudi.
13. Kako ste unovčili svojo zmago?
14. oprosti nisem rezumel to vprasanje.
15. So vas v oddajah predstavili takšnega, kot ste?
16. Ja od kar sem videl to sem jaz.
17. Kako so vam pomagale izkušnje iz>show biznisa< v Avstraliji?
18. jaz sem ze imel izkusne v entertainment industry.
19. Kje lažje pridemo do slave, v poslu, ki ga opravljate v Avstraliji ali v resničnostnem šovu?
20. ne vem ker se zmeraj se ne pocutim slaven. sem se isti Andrej kot prej
21. Ste ohranili stike s stanovalci BB?
22. Naj bol prijatelj iz BB je Stane in se se pogovarjamo.

10.3 Priloga 3

VIDEO ZAPIS NA DVD-ju